

UCHWAŁA NR XXVIII/197/17
RADY GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
z dnia 15 grudnia 2017

w sprawie: **przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

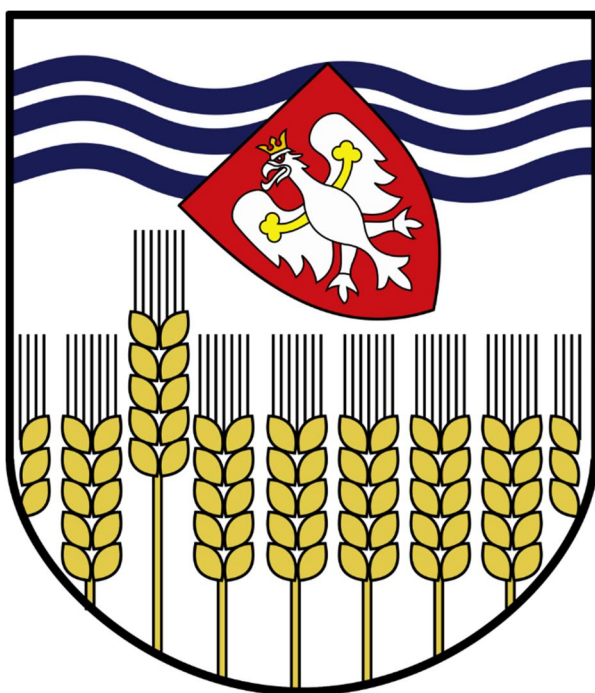
§ 2. Traci moc uchwała nr XXVI/179/17 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marian Jaśkowiec

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI

Projekt „Rewitalizacja Gminy Nowogródek Pomorski” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Zachodniopomorskiego

Opracowali:

Urząd Gminy Nowogródek Pomorski

1. Spis treści

1.Spis treści	3
2.Wstęp	4
2.1. Wprowadzenie i metodyka pracy.....	4
2.2. Dokumenty planistyczne i strategiczne powiązane z problematyką pracy.	7
2.2.1. Dokumenty poziomu krajowego.	8
2.2.2. Dokumenty poziomu regionalnego	10
2.2.3. Dokumenty poziomu lokalnego	11
2.3. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	13
3.Diagnoza i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych.....	15
3.1. Uproszczona diagnoza Gminy Nowogródek Pomorski.	16
3.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.	31
3.3. Zdiagnozowana skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – pogłębiona diagnoza.	68
3.4. Analiza potencjałów lokalnych.....	73
4.Analiza SWOT	76
5.Założenia lokalnego programu rewitalizacji.	78
5.1. Wizja i cele rewitalizacji.	78
5.2. Planowane działania na obszarze rewitalizacji.	80
5.3. Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	96
5.4. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.	99
5.5. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.....	101
6.System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	103
7.System monitoringu, oceny i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu.....	105
8.Spis schematów.....	110
9.Spis Wykresów	111
10.Spis tabel	112
11.Spis zdjęć.....	114
12.Załączniki	115

2. Wstęp

Lokalny Program rewitalizacji jest stworzony głównie z myślą o mieszkańcach i dla mieszkańców Gminy Nowogródek Pomorski. Głównym celem programu jest utworzenie narzędzia pozwalającego określić najważniejsze potrzeby i problemy lokalnej społeczności na zdefiniowanym obszarze. Działanie zawarte w Programie ukierunkowane są na przedsięwzięcia pozwalające podnieść poziom życia mieszkańców i wyprowadzić rewitalizowane tereny ze stanu kryzysowego.

Lokalny Program Rewitalizacji składa się z trzech głównych części będących istotą niniejszego opracowania. Pierwsza część opiera się na wprowadzeniu do Programu, w którym zostają wyjaśnione wszystkie najważniejsze pojęcia i definicje. Zostają tutaj również przedstawione cechy Programu. Istotnym elementem tej części jest również wykazanie powiązań Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Druga część opracowania zawiera szczegółową diagnozę dla całej gminy oraz wytyczony zostaje obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, dla którego owa diagnoza jest pogłębiona. Przeprowadzona analiza danych zebranych w procesie diagnozy zmierza do zdefiniowania problemów występujących na danym obszarze i jest ona kompleksowa, co oznacza, iż w swym zakresie obejmuje aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy. Część ta pogłębiona została również o analizę SWOT definiującą najważniejsze zagrożenia i słabe strony zdefiniowanych obszarów, ale również jej silne strony i szanse.

Trzecia część Programu wyznacza cele główne i szczegółowe działań zmierzających do poprawy zdiagnozowanych problemów.

2.1. Wprowadzenie i metodyka pracy

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2015-2020. a także z uwzględnieniem zapisów dotyczących „Zasad w zakresie opracowania programów rewitalizacji i realizacji działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WZ 2014-2020”, opracowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego. Program ten jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych.

Okres programowania

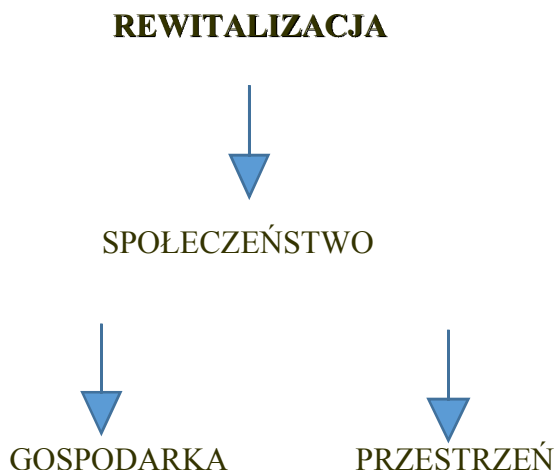
Projektowane działania rewitalizacyjne będą realizowane w latach 2017-2023

Zakres pojęciowy „Rewitalizacji” i „Lokalnego Programu Rewitalizacji”

Rewitalizacja – to kompleksowy proces **wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych** poprzez działanie całościowe (powiązane wzajemne przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu (m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.), w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (w powiązaniu z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)

Lokalny Program Rewitalizacji – opracowany i przyjęty przez jednostkę samorządu terytorialnego (uchwałą rady) i koordynowany przez tę jednostkę wieloletni program działań w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki, a także środowiska naturalnego, opisujący stan i stopień degradacji terenu (obszaru rewitalizacji) za pomocą wskaźników społecznych i ekonomicznych oraz planowane do realizacji działania, a także system ich wdrażania, których celem jest wyprowadzenie tego obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie mu nowych funkcji lub przywrócenie funkcji jakie pełnić powinien zgodnie ze swoją specyfiką. Celem takiego programu jest także – oprócz przywrócenia funkcjonalności obszaru – stworzenie korzystnych warunków do jego dalszego i trwałego rozwoju.

Schemat 1 Proces rewitalizacji

Źródło danych: opracowanie własne

Rewitalizacja to proces komplementarny, którego istotnym elementem są działania partycypacyjne. W swoim zakresie zawiera przedsięwzięcia integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany z lokalną społecznością. Zakres oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem nie tylko sam ten obszar, ale również w istotny sposób wpływa na obszar zdegradowany i całą Gminę.

Obszar Zdegradowany - jest to obszar Gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar Rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

2.2. Dokumenty planistyczne i strategiczne powiązane z problematyką pracy.

Program rewitalizacji jest procesem złożonym i wielowymiarowym, ale przede wszystkim jest procesem komplementarnym. Komplementarność ta dotyczy również powiązania Programu z dokumentami i programami strategicznymi o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym, dlatego też wskazujemy, iż Program realizuje założenia szerszej perspektywy działań mających na celu poprawę warunków i jakości życia różnych odbiorców, którzy zostali także wymienieni w danych wymienionych dokumentach strategicznych.

Schemat 2 Dokumenty planistyczne i strategiczne powiązane z problematyką

Dokumenty poziomu krajowego	Dokumenty poziomu regionalnego	Dokumenty poziomu lokalnego
Strategii Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego	Strategia Rozwoju Gminy
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020	Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego	Gminny Program Opieki nad Zabytkami
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Wojewódzki program opieki nad zabytkami na lata 2013-2017 dla województwa zachodniopomorskiego	
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju		

Zródło: Opracowanie własne

2.2.1. Dokumenty poziomu krajowego.

Schemat 3 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi.

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju Kraju 2020	<p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	<p>Lokalny Program Rewitalizacji wypełnia główny cel Narodowego Planu rewitalizacji jakim jest: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacja tego celu służyć będzie tworzeniu korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.</p>

<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2020</p>	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych • Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju

Źródło: opracowanie własne

2.2.2. Dokumenty poziomu regionalnego

Schemat 4 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi.

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020	<p>Strategia Rozwoju Województwa jest dokumentem, na którego podstawie jest prowadzona polityka rozwoju województwa. Realizując Lokalny Program Rewitalizacji wpisujemy się w następujące cele strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1.2. Rozwój i promocja produktów turystycznych regionu • Cel 1.3. Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości • Cel 2.2. Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług • Cel 2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu • Cel 4.3. Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii • Cel 5.1. Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich • Cel 6 Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu
Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2015-2020	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Programami Rewitalizacji. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji zdiagnozowanych terenów, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego	<p>Zgodnie z kierunkami rozwoju przyjętymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, Lokalny Program Rewitalizacji przyczyni się do realizacji celu 3.3.13. – Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Kierunki działania tego celu zmiierają do odchodzenia na</p>

	obszarach wiejskich dominującej funkcji rolniczej na rzecz rozwoju wielofunkcyjnego z poszanowaniem zasad rozwoju zrównoważonego.
Wojewódzki program opieki nad zabytkami na lata 2013-2017 dla województwa zachodniopomorskiego	<p>Ze względu na uwzględnienie w Lokalnym Programie Rewitalizacji obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej, program ten realizuje cele perspektywiczne Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami. Cele, w które wpisuje się LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel I - utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego • Cel II - funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa

2.2.3. Dokumenty poziomu lokalnego

Schemat 5 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Gminy na lata 2015-2020	<p>Strategia Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski określa zarówno w bezpośredni jak i pośredni sposób założenia do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Na str. 44 strategii w tabeli Silne i słabe strony możemy odnaleźć czynniki warunkujące utworzenie programu. W słabych stronach zostały określone wszystkie problemy dotyczące zarówno lokalną społeczność jak i sferę gospodarczą, środowiskową, oraz techniczną. Do głównych problemów należy zaliczyć tutaj przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - małą aktywność gospodarczą - brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej - mało propozycji spędzania czasu wolnego - rozpowszechnienie patologii społecznych - mała aktywność obywatelska - nie wystarczająca infrastruktura turystyczna - brak programów wsparcia dla przedsiębiorców <p>Na stronie 45 natomiast w odpowiedzi na zdefiniowane problemy w szansach wewnętrznych określone zostały czynniki mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji i jednym z tych czynników jest utworzenie lokalnego programu rewitalizacyjnego. Ponadto rewitalizacja obszarów zdegradowanych określona została również w celach strategicznych na stronie 48. Do tych celów strategicznych zostały przypisane cele operacyjne oraz zakres planowanych działań mających na celu osiągnięcie zdefiniowanych potrzeb.</p>

<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego</p>	<p>Studium wyznacza kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniu terenów określając tym samym cele rozwoju gminy, które wpisują się również w Lokalny Program Rewitalizacji są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1, Stworzenie oferty inwestycyjnej • Cel 2, Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju gospodarczego, szczególnie atrakcyjnych lokalnych warunków do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania, przygotowanie terenów dla potencjalnych inwestorów • Cel 3, Stworzenie atrakcyjnych warunków osadniczych dla nowych mieszkańców, rozwój zabudowy mieszkaniowej w oparciu o wysoką jakość środowiska • Cel 4, Wykorzystanie szans rozwoju turystyki i agroturystyki • Cel 9, podnoszenie walorów estetycznych wsi z zachowaniem lokalnej tradycji budowlanej • Cel 11, ochrona przyrody, dziedzictwa kulturowego, krajobrazu i zabytków • Cel 12, objęcie rekultywacją obszarów zdegradowanych
<p>Gminny Program Opieki nad Zabytkami</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji realizuje cele i priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, wpisując się w cel strategiczny II – Włączenie zabytków w procesy gospodarcze w którego w skład wchodzi następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie zabytków stanowiących własność Gminy Nowogródek Pomorski • Zagospodarowanie zabytków nieużytkowanych • Kształtowanie obszarów zabytkowych i krajobrazu kulturowego • Rewaloryzacja i rewitalizacja dawnego zespołu urbanistycznego Nowogródka Pomorskiego • Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego wsi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2027	<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowogródek Pomorski jest dokumentem określającym główne kierunki działań mających na celu podniesienie jakości życia lokalnej społeczności. Kierunki działań przyjęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji pokrywają się z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, które dotyczą w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">- Cel strategiczny II Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych poprzez m. in. Rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych- Cel Strategiczny IV Integracja i reintegracja społeczna oraz zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem w tym m. in. wsparcie osób poszukujących pracy, Aktywizacja osób młodych, które mają postawę pasywną (nie pracują, nie uczą się), Łagodzenie skutków ubóstwa
---	---

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowogródek Pomorski opiera się również na fundamentalnych zasadach jego tworzenia i cechuje się następującymi założeniami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych, nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- **Koncentracją** – ponieważ Program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym

- źródeł finansowania
- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – Program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Prace nad Programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami

2.3. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

3. Diagnoza i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Podczas przygotowania Programu dokonano wnikliwej diagnozy obszarów kwalifikujących się do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji. Również przy aktywnym udziale podmiotów trzecich – wszystkich interesariuszy. W ramach przeprowadzonych badań, w tym ankietyzacji wzięto pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców. Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji.

W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia. Mierzalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w Gminie pozyskano z zasobów, Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem pogłębianej analizy.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem trzech podstawowych rodzajów problemów: społecznych, gospodarczych oraz przestrzenno – infrastrukturalnych. Do podstawowych kryteriów uznania obszaru za zdegradowany mogą należeć m.in.:

- problemy demograficzne – depopulacja,
- problemy społeczne związane z wysokim odsetkiem ludności korzystającej z pomocy społecznej ze względu na: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm, etc.,
- bezrobocie, w tym: długotrwale bezrobocie,
- przestępczość,
- niska aktywności społeczna mieszkańców,
- niska aktywności gospodarcza mieszkańców,
- problemy infrastrukturalne, m.in. mieszkania niewyposażone w wodociąg, kanalizację, ubikację, łazienkę,
- i inne.

Wystąpienie powyższych zjawisk, w różnych konfiguracjach, w tym wszystkich równocześnie, może świadczyć o kryzysowej sytuacji danego obszaru.

Wyniki analizy pozwalają określić zarówno dynamikę zjawisk kryzysowych, jak również zidentyfikować miejscowości – tzw. zdegradowane obszary, w których następuje największa koncentracja problemów.

3.1. Uproszczona diagnoza Gminy Nowogródek Pomorski.

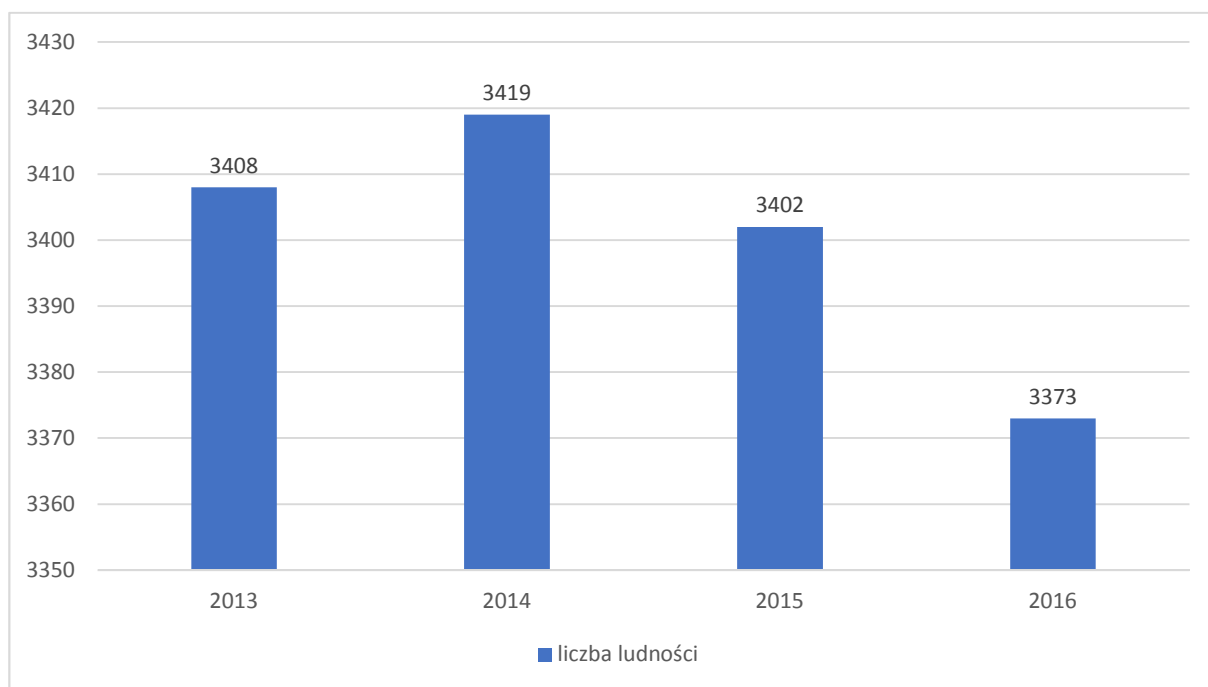
Gmina Nowogródek Pomorski leży we wschodniej części powiatu myśliborskiego, znajdującego się w południowo – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Od zachodu i północy sąsiaduje z gminą Myślibórz, od wschodu z gminą Barlinek. Południową i południowo – zachodnią granicę stanowi granica województw zachodniopomorskiego i lubuskiego, wzdłuż której Gmina Nowogródek Pomorski sąsiaduje z gminami Kłodawa i Lubiszyn (powiat gorzowski). Granice administracyjne Gminy Nowogródek Pomorski na przeważającej długości są granicami sztucznymi, biegnącymi w obrębie użytków rolnych i kompleksów leśnych. Na niewielkich odcinkach granicę stanowią naturalne wydzielania, którymi są fragmenty koryta rzeki Marwicy i linii brzegowej jezior: południowy brzeg jeziora Sulimierskiego, północny brzeg jeziora Rokitno, wschodni i północny brzeg jeziora Karskie Małe, południowy brzeg jeziora Ściegienko, wschodni brzeg jeziora Kozie. Powierzchnia gminy to ok. 146 km²

Schemat 6 Położenie Gminy na tle podziału administracyjnego kraju.

W 2016 r. liczba ludności w Gminie Nowogródek Pomorski wynosiła 3373 osoby, a średnia gęstość zaludnienia obszaru kształtowała się na poziomie 23 os/km², co świadczy o niskim zaludnieniu obszarów Gminy. Od 2013 r. obserwujemy nieznaczny spadek liczby ludności o 35 osób co daje 1,03% w stosunku do roku 2013. Dane dotyczące liczby ludności zamieszkałej na stałe na terenie Gminy Nowogródek Pomorski w latach 2013-2016 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1 Liczba ludności w latach 2013-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski

Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców zameldowanych na stałe w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższa tabela. W tabeli tej ujęty jest rozkład na lata 2013-2016 oraz analiza przyływu bądź migracji ludności na przestrzeni tych lat.

Tabela 1 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach.

lp.	Nazwa miejscowości	2013	2014	2015	2016	2013 - 2016	
						os	%
1.	Chocień	33	33	31	34	+1	+3,03
2.	Giżyn	423	419	422	413	- 10	-2,36
3.	Golin	70	73	72	72	+2	+2,86
4.	Karlin	47	46	42	42	-5	-10,64
5.	Karsko	1142	1137	1130	1120	-22	-1,93
6.	Kinice	247	259	267	269	+22	+8,91
7.	Lipin	1	1	1	1	0	0

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

8.	Ławin	29	31	31	31	+2	+6,9
9.	Nowogródek Pomorski	494	495	491	481	-13	-2,63
10.	Kolonia Nowogródek Pomorski	45	45	48	51	+6	+13,33
11.	Pachocino	3	3	3	3	0	0
12.	Parzeńsko	58	55	53	51	-7	-12,07
13.	Rataje	87	84	81	83	-4	-4,6
14.	Rokitno	44	43	44	43	-1	-2,27
15.	Smolary	14	14	10	10	-4	-28,57
16.	Smólsko	14	15	14	15	0	0
17.	Sołacz	4	4	5	5	+1	+25
18.	Somin	18	19	20	19	+1	+5,56
19.	Stawno	24	23	23	25	+1	+4,17
20.	Sumiak	39	38	39	42	+3	+7,69
21.	Świątki	160	159	154	156	-4	-2,5
22.	Trzcinna	397	408	405	391	+6	+1,51
23.	Ulejno	15	15	16	16	+1	+6,67
Gmina Nowogródek Pomorski		3408	3419	3402	3373	-35	-1,03

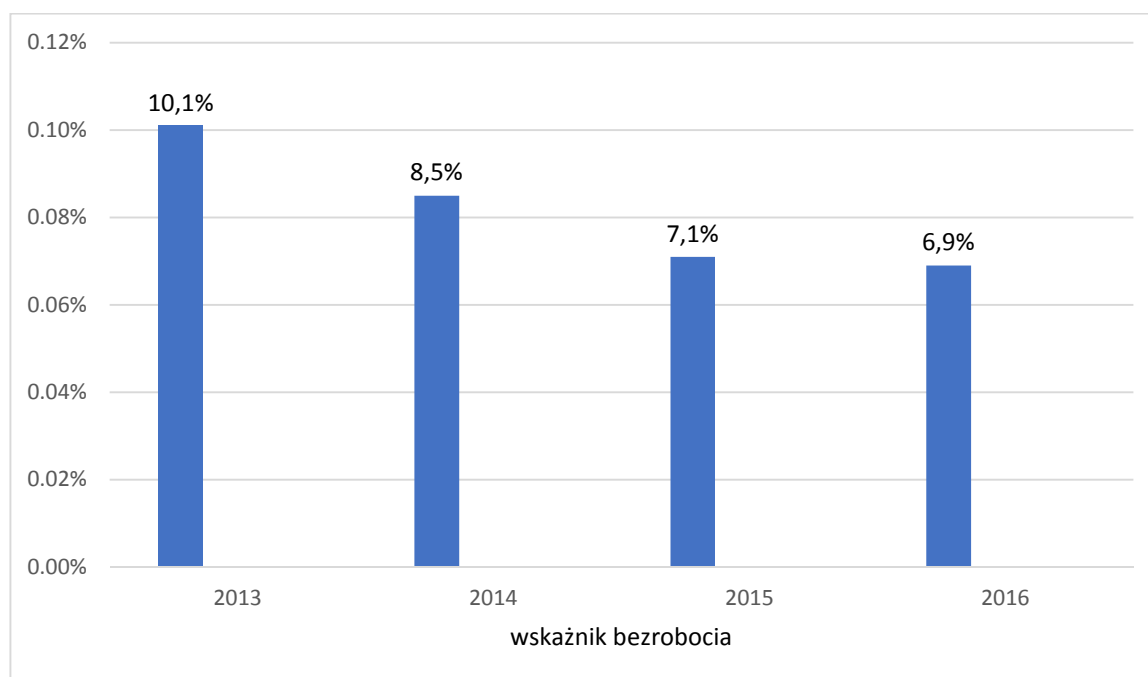
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski

Z powyższej tabeli wywnioskować można, iż największy ujemny wskaźnik migracji ludności występuje w najmniejszych miejscowościach. Wynika to jednak z tego, że przy tak małej liczbie mieszkańców tych miejscowości nawet najdrobniejsze migracje będą silniej zauważalne niż przy pozostałych miejscowościach, w których jest większa liczba ludności. Biorąc natomiast pod uwagę miejscowości o większej liczbie mieszkańców, największe migracje daje się zauważyć w Giżynie i

w Nowogrodku Pomorskim, w których to wskaźnik plasuje się odpowiednio na poziomie 2,36% i 2,63%.

Wskaźnik bezrobocia wśród wszystkich mieszkańców w Gminie od 2013 r. uległ znacznemu zmniejszeniu i w 2016 r. wynosił 6,9%. Dla porównania stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie myśliborskim wynosiła 10,8% natomiast w województwie zachodniopomorskim 11,00%. Szczegółowy wskaźnik bezrobocia w Gminie w latach 2013-2016 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2 Wskaźnik bezrobocia w Gminie w latach 2013-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy

Biorąc pod uwagę bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Nowogródek Pomorski, należy podkreślić, iż liczba występujących zdarzeń w Gminie w latach 2013-2016 wykazuje tendencję wzrostową. Zgodnie z otrzymanymi informacjami od Komendy Powiatowej Policji w roku 2016 na terenie Gminy zarejestrowano 383 zdarzeń, gdzie głównie przeważały interwencje policyjne/inne interwencje (132) oraz interwencje policyjne domowe (50). Poniższa tabela przedstawia najważniejsze zdarzenia z podziałem na lata.

Tabela 2 Ilość zdarzeń występujących na terenie Gminy

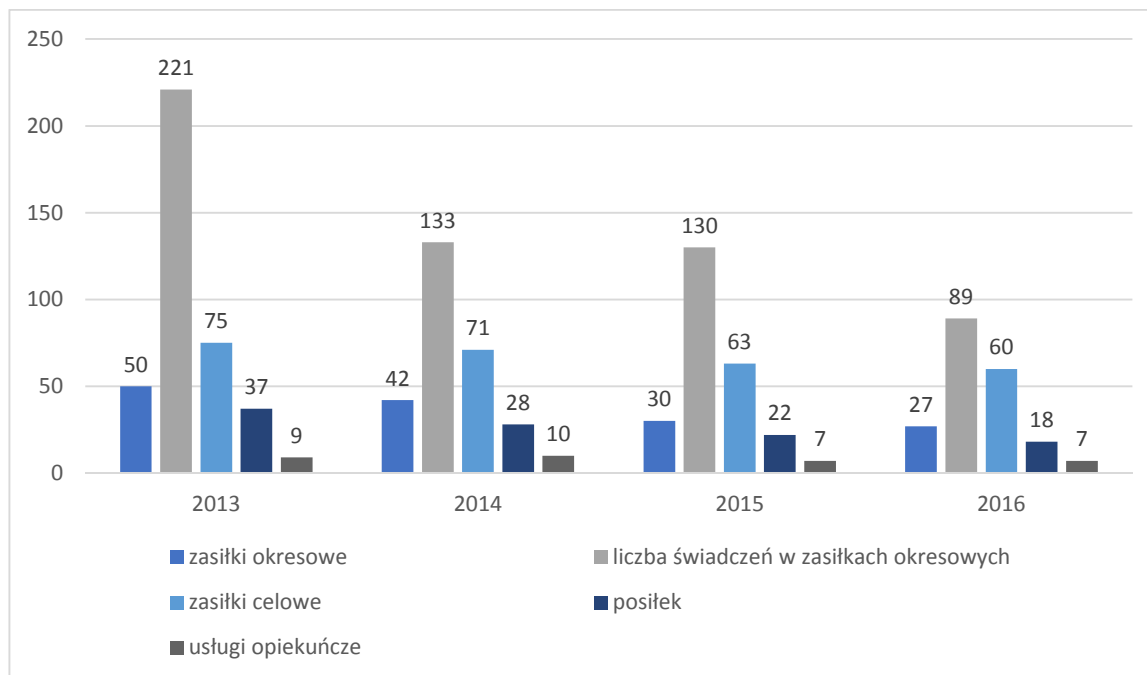
Rok	2013	2014	2015	2016
Rodzaj zdarzenia				
Liczba zarejestrowanych zdarzeń ogółem	289	317	360	383
W tym:				
1. Interwencja policyjna/inna interwencja	96	94	118	132
2. Interwencja policyjna domowa	18	18	19	50
3. Kradzież/inna kradzież	26	11	12	4
4. Kradzież z włamaniem(do mieszkania, samochodu)	34	17	10	7
5. Kolizja drogowa	21	20	17	20
6. Interwencja inna	4	7	22	47

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji.

Wyszczególnione zdarzenia i interwencje należą do najczęściej występujących na terenie Gminy należy jednak nadmienić, iż oprócz tych wyżej wymienionych w policyjnych statystykach figurują również incydenty sklasyfikowane jako przestępstwa kryminalne, naruszenie nietykalności cielesnej, niszczenie cudzej rzeczy, przestępstwa narkotykowe, zakłócenia porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym i wiele innych. Ich częstotliwość jest jednak znacznie mniejsza niż tych przedstawionych w tabeli.

Biorąc pod uwagę aspekt społeczny niniejszego opracowania należy przyjrzeć się również sytuacji pomocy społecznej świadczonej dla indywidualnych mieszkańców Gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W ostatnich latach daje się zauważyć duży spadek liczby świadczeń przyznawanych i wypłacanych mieszkańcom Gminy. Poniższy wykres przedstawia poszczególne świadczenia wypłacone w latach 2013-2016

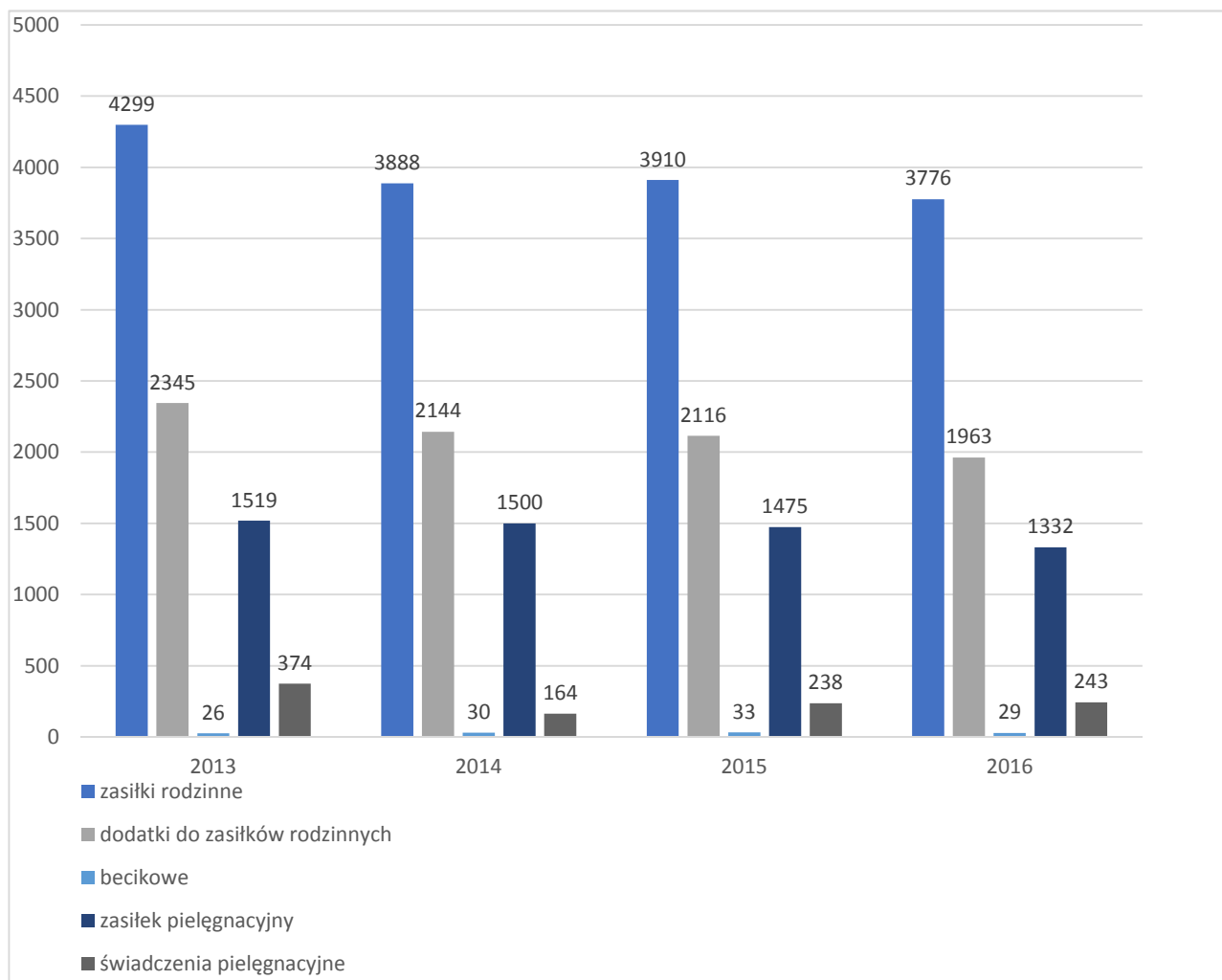
Wykres 3 Otrzymane i wypłacone zasiłki dla mieszkańców Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Powyższy wykres doskonale obrazuje zmiany jakie nastąpiły w latach 2013-2016, liczba zasiłków wypłaconych w 2016 r. zmniejszyła się niemalże dwukrotnie w stosunku do roku 2013 co świadczy o mniejszym zapotrzebowaniu na pomoc finansową ze strony mieszkańców Gminy. Spadek w ilości wypłacanych świadczeń widać również w przypadku świadczeń przyznawanych i wypłacanych przez Urząd Gminy Nowogródek Pomorski. Rozkład najważniejszych wypłaconych świadczeń przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Liczba świadczeń wypłaconych przez Urząd Gminy w latach 2013-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski

Biorąc pod uwagę powyższe dane daje się zauważyć spadek zapotrzebowania na pomoc przyznawaną przez Urząd Gminy Nowogródek Pomorski. Różnica ta nie jest tak wyraźna, jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale wartości te w roku 2016 spadły średnio o 18% w stosunku do roku 2013.

Oprócz działań prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz mieszkańców, należy również uwzględnić działania realizowane przez Gminny punkt konsultacyjny ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Poniższa tabela obrazuje rozkład poszczególnych działań wykonywanych przez Gminny punkt konsultacyjny ds. rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2013-2016.

Tabela 3 Rodzaje i liczba problemów punktu konsultacyjnego ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rodzaj problemu lub działania.	2013	2014	2015	2016
Liczba spraw dot. nadużywania alkoholu prowadzonych od początku działania punktu	149	156	164	171
w tym kobiet	14	17	18	21
Zgłoszenia od rodzin /najbliższych/	5	6	7	5
od kuratora sądowego	5	5	6	6
z prokuratury	15	7	8	4
z policji	4	4	7	2
od prac. socjalnego	6	6	7	7
od pedagoga	12	8	8	6
Liczba osób wezwanych	53	45	66	39
Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych	6	4	2	3
Liczba osób przyjmujących zastrzyk	3	6	7	3
Liczba wniosków skierowanych do Sądu – wydział rodzinny i nieletnich	4	4	4	2
Liczba odpowiedzi na zapytanie Prokuratury	19	16	12	12
Liczba informacji uzyskanych z Policji	8	8	8	3
Liczba powiadomień z Sądu Rejonowego	12	5	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Gminnego punktu konsultacyjnego.

Zgodnie z otrzymanymi danymi liczba spraw dot. nadużywania alkoholu prowadzona w 2016 r. wzrosła o 22 sprawy tj. 14,77% w stosunku do roku 2013. Coraz częściej sprawy te dotyczą również kobiet, których liczba znacznie wzrosła i na 171 prowadzonych spraw 12,2% stanowią sprawy, które dotyczą kobiet.

Bardzo ważnym aspektem podczas tworzenia i realizowania programów rewitalizacji jest również aktywność społeczna lokalnych mieszkańców. Na terenie Gminy Nowogródek Pomorski działa kilka organizacji społecznych o różnym charakterze. Są to m. in. kluby sportowe, Ochotnicza Straż Pożarna oraz stowarzyszenia działające na rzecz swoich miejscowości. Poniżej znajduje się wykaz wszystkich stowarzyszeń oraz działalności prowadzonych na rzecz społeczeństwa z krótką ich charakterystyką.

KLUBY SPORTOWE działające na terenie Gminy Nowogródek Pomorski:

- 1) PIAST Karsko
- 2) POLONIA Giżyn
- 3) MERKURY Nowogródek Pomorski
- 4) ORZEŁ Trzcinna

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA NOWOGRÓDEK POMORSKI

PLAC ŚWIĘTEGO FLORIANA 6, 74-304 Nowogródek Pomorski

Cel działania:

- 1) Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z PSP, organami samorządowymi i innymi podmiotami.
- 2) Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń
- 3) Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przez nimi
- 4) Rozwijanie wśród członków OSP kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej
- 5) Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu
- 6) Działania na rzecz ochrony środowiska

KRS: 0000523882

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ KARSKA I OKOLIC

Celem jest:

Działanie na rzecz ogółu społeczności m.in. poprzez wyrównywanie szans dzieci i młodzieży wiejskiej,

- podnoszenie poziomu edukacji mieszkańców,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- ochrony i promocji zdrowia,
- rozwoju przedsiębiorczości,
- działanie na rzecz osób niepełnosprawnych

KRS: 254196

PRZYJACIELE CZTERECH ŁAP

Celami Fundacji są:

1. Niesienie pomocy porzuconym i krzywdzonym zwierzętom.
2. Udzielanie pomocy placówkom niosącym pomoc zwierzętom bezdomnym.
3. Wspieranie wszelkich działań w zakresie zwalczania bezdomności zwierząt.
4. Ochrona środowiska i ochrona zwierząt.
5. Integracja społeczności lokalnej wokół zagadnienia ochrony praw zwierząt.

NOWOGRÓDZKIE STOWARZYSZENIE RODZICÓW „NASZA GROMADA”

Celem są działania na rzecz polepszenia warunków wychowania dzieci i młodzieży.

KRS: 402050

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W TRZCINNEJ

Zarejestrowane przy Związku Rolników Kólek i Organizacji Rolniczych w Szczecinie

Celem organizacji jest:

- rozwój indywidualnych gospodarstw rolnych i ich produktywności i opłacalności produkcji rolnej, poprawy materialnego i kulturalnego poziomu życia członków kółek rolniczych i innych zrzeszonych w nim organizacji, a także ogół ludności rolniczej
- pomoc zrzeszonym w nim organizacjom spółdzielczym i innym jednostkom

KRS: 000056125

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU SOŁECTWA GIŻYN

Cel działalności:

- rozwój promocja oraz poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Nowogródek Pomorski, a w szczególności sołectwa Giżyn
- Rozwój kultury na terenie sołectwa Giżyn i podtrzymanie tradycji regionalnych
- Promocja i informacja na temat historii Gminy Nowogródek Pomorski, w szczególności sołectwa Giżyn
- działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności sołectwa Giżyn
- prawidłowy rozwój i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkających na terenie Gminy Nowogródek Pomorski, w szczególności sołectwa Giżyn
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym dotyczącym rodzin mieszkających na terenie Gminy Nowogródek Pomorski, w szczególności sołectwa Giżyn
- Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i promocji naturalnych walorów przyrodniczo – krajobrazowych Gminy.

Diagnoza oprócz aspektu społecznego uzupełniona została również o aspekt techniczny oraz przestrzenno-funkcjonalny. Elementy te w dużym stopniu wpływają na jakość oraz poziom życia mieszkańców. Dostarczanie społeczności podstawowej infrastruktury stanowiącej element uzupełniający ich życie odgrywa duże znaczenie w jego jakości. Biorąc pod uwagę te kwestie analiza została podzielona na trzy podstawowe elementy mające na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców:

1. Sieć wodociągowo – kanalizacyjna oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków,
2. Budynki użyteczności publicznej, place zabaw, boiska,

3. Mieszkalnictwo,

Zgodnie z przedstawioną klasyfikacją na terenie Gminy Nowogródek Pomorski możemy wskazać następującą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną:

1. przyłącza wodociągowe – 886 sztuk
2. przyłącza kanalizacyjne – 140 sztuk (Karsko, Golin)
3. Stacje Uzdatniania Wody - 3 szt. /Karsko, Golin, Giżyn/
4. oczyszczalnie ścieków – 2 szt. /Karsko, Golin/
5. długość sieci kanalizacyjnej – 10,33 km (Karsko, Golin)
6. długość sieci wodociągowej – 65,53 km
7. przydomowe oczyszczalnie ścieków – 53 szt.
8. ilość wody sprzedanej odbiorcom – 60.300 m³
9. ilość ścieków wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych :
 - z gospodarstw domowych – 21500 m³
 - z budynków użyteczności publicznej – 4500 m³
 - od jednostek prowadzących działalność gospodarczą – 4000 m³
10. ilość rur azbestowo-cementowych – Nowogródek Pomorski (4018 mb), Karsko (3600 mb)

Dane te pochodzą z 2016 roku i pozyskane zostały z zasobów Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski.

Biorąc pod uwagę funkcjonujące na terenie Gminy budynki użyteczności publicznej, place zabaw oraz boiska do najważniejszych obiektów zaliczyć należy przede wszystkim:

- Zespół Placówek Oświatowych w Karsku, do którego należy budynek Szkoły Podstawowej, obecnego Gimnazjum oraz Przedszkola. Wszystkie te budynki mają swoją siedzibę w Karsku
- Gabinet stomatologiczny w Karsku
- Ochotnicza straż Pożarna w Karsku, Nowogrodku pomorskim oraz Giżynie
- Biblioteka publiczna w Karsku
- Gabinet lekarski w Nowogrodku Pomorskim
- Szkoła Podstawowa w Nowogrodku Pomorskim

- Wiejski Ośrodek Kultury w Nowogrodku Pomorskim wraz z biblioteką
- Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Nowogrodku Pomorskim
- Urząd Gminy w Nowogrodku Pomorskim
- Punkt konsultacyjny ds. rozwiązywania problemów alkoholowych w Nowogrodku Pomorskim
- Świetlice wiejskie w Karsku, Trzcinnej, Kinicach, Nowogrodku Pomorskim, Świątkach Rokitnie, Giżynie oraz w Sumiaku
- Place zabaw w Karsku, Nowogrodku Pomorskim, Kinicach, Giżynie Ratajach, Trzcinnej, Świątkach oraz w Golinie
- siłownie zewnętrzne w Trzcinnej, Karsku, Giżynie
- Boiska wielofunkcyjne w Kinicach, karsko oraz Nowogrodku Pomorskim
- Boiska Trawiaste w Nowogrodku Pomorskim, Karsku, Trzcinnej oraz Giżynie

Gmina Nowogródek Pomorski dysponuje 12 lokalami mieszkalnymi o łącznej powierzchni użytkowej: **525,92 m²**. Szczegółowe informacje na temat lokali zawarte zostały w tabelach poniżej.

Tabela 4 Lokale mieszkalne w miejscowość Karsko.

Lp.	Adres	Pow. użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²
1	Karsko	59,56 m²
2	Karsko	54,35m²
3	Karsko	50,84m²
4	Karsko	58,55 m²
5	Karsko	28,27m²
6	Karsko	28,05 m²
7	Karsko	24,64m²
8	Karsko	45,00m²

	Ogółem:	349,26 m²
--	----------------	-----------------------------

Tabela 5 Lokale mieszkalne w miejscowość Kinice.

Lp.	Adres	Pow. użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²
1	Kinice	44,00m²
2	Kinice	40,00m²
	Ogółem:	84,00m²

Tabela 6 Lokale mieszkalne w miejscowość Rataje.

Lp.	Adres	Pow. użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²
1	Rataje	46,14m²
	Ogółem:	46,14m²

Tabela 7 Lokale mieszkalne w miejscowość Świątki.

Lp.	Adres	Pow. użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²
1	Świątki	46,52m²
	Ogółem:	46,52 m²

3.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym w Gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Określenie obszaru zdegradowanego musi się opierać na obiektywnych i weryfikowalnych miernikach i metodach badawczych. Powinno się je dobrać w taki sposób, aby były wiarygodne, niepodważalne i aby badanie można było powtarzać i monitorować. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej Gminy.

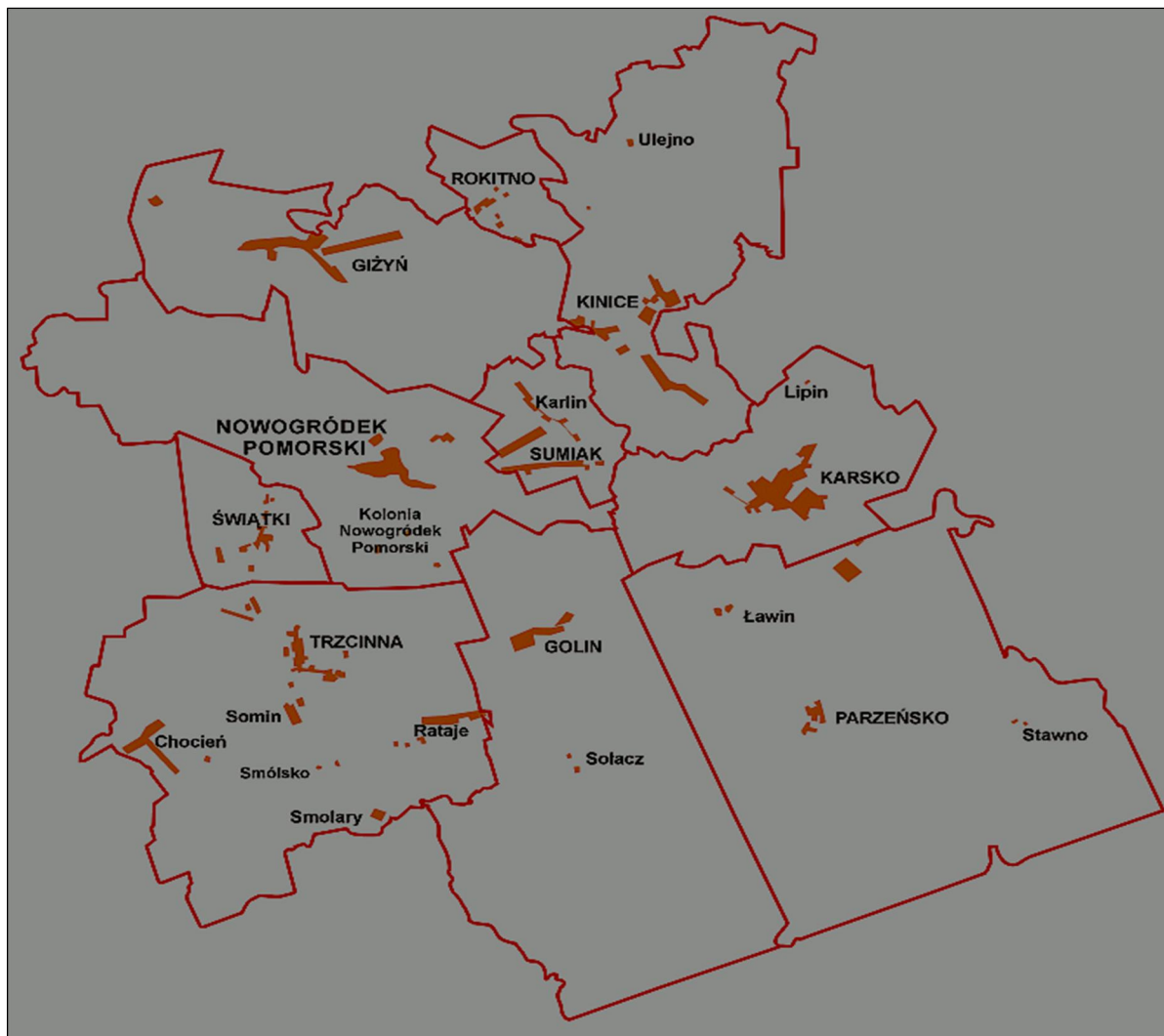
Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w Gminie Nowogródek Pomorski odbyło się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do średniej dla Gminy. Za obszar zdegradowany uznano sołectwa, w których zdiagnozowano co najmniej trzy problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Podczas prowadzenia diagnozy obszar Gminy podzielony został według sołectw, których na terenie Gminy jest 10:

1. Sołectwo Giżyn
2. Sołectwo Nowogródek Pomorski
3. Sołectwo Rokitno
4. Sołectwo Parzeńsko
5. Sołectwo Karsko
6. Sołectwo Sumiak
7. Sołectwo Światki
8. Sołectwo Golin
9. Sołectwo Trzcinna
10. Sołectwo Kinice.

Graficzny podział terytorialny został zaprezentowany w poniższym schemacie:

Schemat 7 Podział Gminy na sołectwa.

Pierwszym aspektem brany pod uwagę podczas przeprowadzania diagnozy jest aspekt społeczny. Jego badanie odbywało się na wielu płaszczyznach i dotyczyło przede wszystkim struktury wiekowej społeczeństwa, zarejestrowanej przestępczości, problemów alkoholowych, poziomu otrzymywanej pomocy społecznej, edukacji i związanych z nią wynikach nauczania oraz poziomu bezrobocia. Oprócz aspektu społecznego diagnoza uwzględnia również aspekt gospodarczy i związany z nim udział bezrobotnych w stosunku do mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz liczby mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą. Wszystkie te problemy uzupełnione zostały również o aspekt przestrzenno – funkcjonalny i związany z nim dostęp do podstawowych usług oraz niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.

Analizując powyższe kryteria pierwszym z aspektów będących przedmiotem diagnozy jest struktura wieku ludności w poszczególnych sołectwach. Struktura ta została zaprezentowana w formie tabelarycznej i określa procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), produkcyjnym (18-59 lat kobiety, 18-64 lat mężczyźni) oraz poprodukcyjnym (powyżej 60 i 65 lat) w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych sołectw.

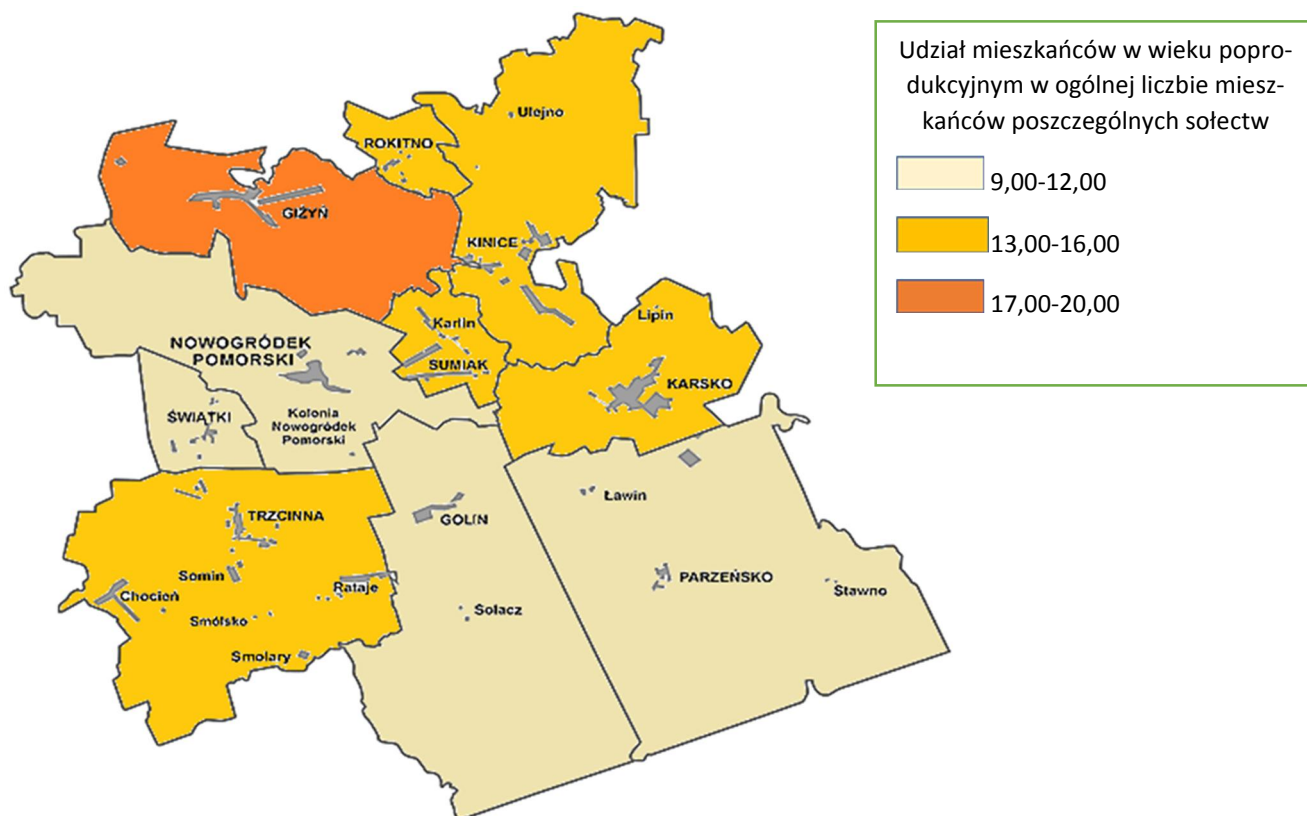
Tabela 8 Podział ludności ze względu na strukturę wieku

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Sołectwo Karsko	21,76%	65,30%	12,94%
Sołectwo Parzeńsko	15,43%	73,32%	11,25%
Sołectwo Kinice	21,05%	64,22%	14,73%
Sołectwo Giżyn	18,27%	63,70%	18,03%
Sołectwo Rokitno	16,27%	69,78%	13,95%
Sołectwo Trzcina	20,12%	63,94%	15,94%
Sołectwo Świątki	24,35%	66,03%	9,62%
Sołectwo Sumiak	17,86%	66,67%	15,47%
Sołectwo Nowogródek	22,56%	66,16%	11,28%
Sołectwo Golin	32,47%	58,44%	9,09%
Wskaźniki dla całej Gminy	21%	65,01%	13,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2016)

Jak widać z powyższej tabeli zróżnicowanie wiekowe w poszczególnych sołectwach jest bardzo różne. Udział ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do średniej Gminy podzielony jest na połowę co oznacza, że połowa sołectw ma wyższy wskaźnik od średniego a połowa niższy. W przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym stosunek ten równy jest 6:4 co oznacza, że sześć sołectw ma wyższy wskaźnik od średniego dla całej Gminy a cztery sołectwa mają wskaźnik niższy. Jeśli natomiast chodzi o wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym został on szczegółowo zobrazowany na mapie znajdującej się poniżej.

Schemat 8 Graficzna prezentacja wskaźnika - Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych sołectw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2016)

Z zebranych i zagregowanych danych wynika, iż najwyższy udział społeczności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych terenów jest w sołectwie Giżyn. Wartość ta wynosi 18,03% i jest wyższa o ponad 4% w stosunku do wskaźnika dla całej Gminy. Kolejno wymienić możemy sołectwa Trzcinna, Sumiak i Kinice, w których udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest większy, niż wskaźnik dla całej Gminy.

Kolejnym ważnym aspektem mającym wpływ na jakość życia mieszkańców jest bezrobocie. Pomimo tego, iż stopa bezrobocia w całej Gminie jest niższa niż w powiecie i województwie zachodniopomorskim zauważyć można, iż niektóre sołectwa odznaczają się wysokim wskaźnikiem bezrobocia w stosunku do wskaźnika dla całej Gminy. Ze względu na ograniczone możliwości pozyskania danych z Powiatowego Urzędu Pracy dane zaprezentowane poniżej dotyczą procentowego udziału osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do poszczególnej liczby

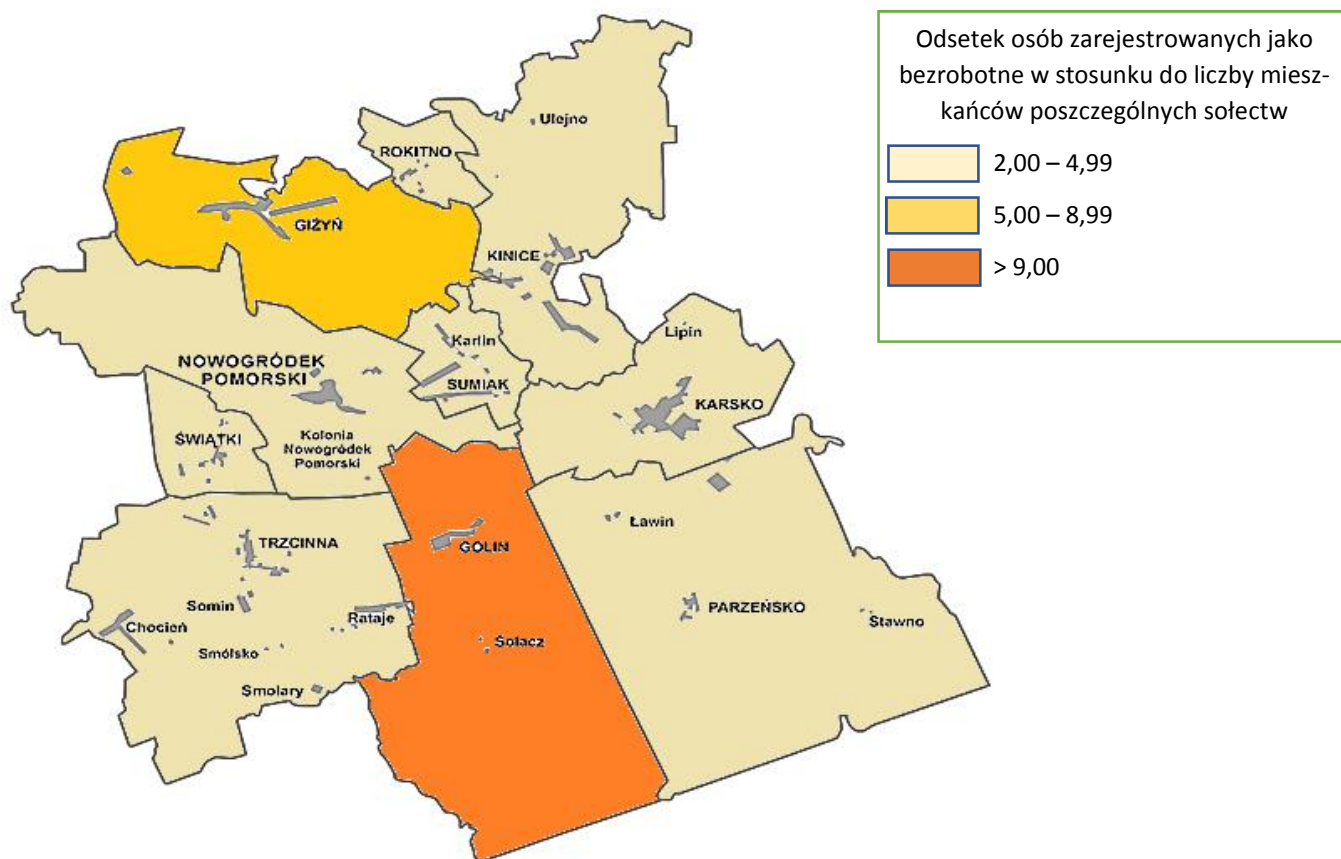
mieszkańców każdego z badanych obszarów. Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione poniżej.

Tabela 9 Procentowy udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych sołectw.

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Liczba mieszkańców sołectwa	Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców
Giżyn	25	416	6,01%
Rokitno	1	43	2,33%
Karsko	43	1121	3,84%
Kinice	11	285	3,86%
Parzeńsko	4	107	3,74%
Trzcinna	26	552	4,71%
Golin	7	77	9,09%
Sumiak	4	84	4,76%
Nowogródek	22	532	4,13%
Świątki	6	156	3,85%
Cała Gmina	149	3373	4,42%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy (dane za 2016 rok)

Schemat 9 Prezentacja graficzna wskaźnika – Udział procentowy osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych sołectw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy (dane za 2016 rok)

Sołectwo, które charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem bezrobocia to sołectwo Golin, w którym bezrobocie plasuje się na poziomie 9,09%. Dla porównania odsetek wszystkich osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców całej Gminy wynosi 4,42%. Powyżej tego wskaźnika kolejno znalazły się sołectwa Giżyn (6,01%), Sumiak (4,76%), Trzcinna (4,71%).

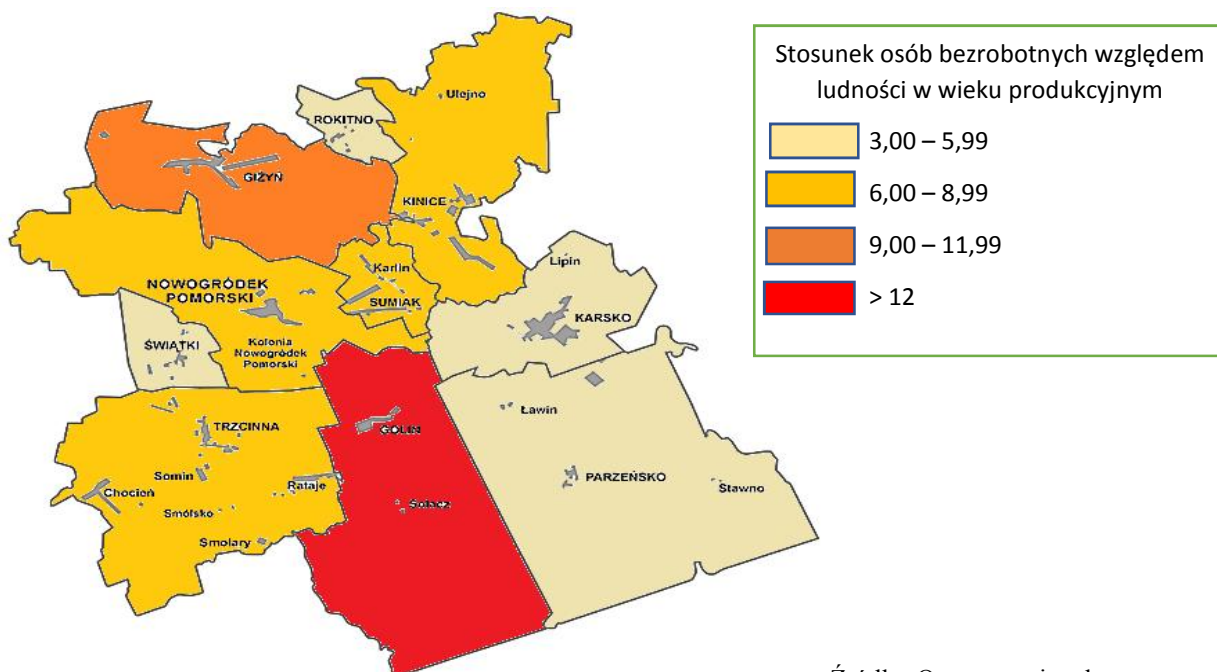
Biorąc pod uwagę dane dotyczące struktury wieku oraz bezrobocia kolejnym etapem diagnozy jest wskazanie stosunku osób zarejestrowanych jako bezrobotne w roku 2016 względem ludności w wieku produkcyjnym również w roku 2016. Porównanie to zaprezentowane jest poniżej.

Tabela 10 Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym
Giżyn	25	265	9,43%
Rokitno	1	30	3,33%
Karsko	43	732	5,87%
Kinice	11	183	6,01%
Parzeńsko	4	79	5,06%
Trzcina	26	353	7,36%
Golin	7	45	15,55%
Sumiak	4	55	7,27%
Nowogródek	22	352	6,25%
Świątki	6	103	5,82%
Cała Gmina	149	2192	6,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy (dane za 2016 rok)

Schemat 10 Graficzna prezentacja wskaźnika – Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy (dane za 2016 rok)

W tym przypadku rozkład danych jest podobny do bezrobocia względem ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych terenów. Tak, jak i poprzednio najwyższy wskaźnik odnotowany jest dla miejscowości Golin i wynosi 15,55%. Dla porównania wskaźnik ten dla całej Gminy przyjmuje wartość 6,98% czyli bezrobocie dla sołectwa Golin większe jest ponad dwukrotnie. Kolejno podobnie jak na schemacie powyżej uplasowało się sołectwo Giżyn ze wskaźnikiem 9,43%. Mała różnica jest w przypadku sołectwa Trzcina (7,36%), które w tym przypadku uplasowało się wyżej niż sołectwo Sumiak (7,27%). Pozostałe sołectwa posiadają wskaźniki bezrobocia niższe niż wskaźnik dla całej Gminy.

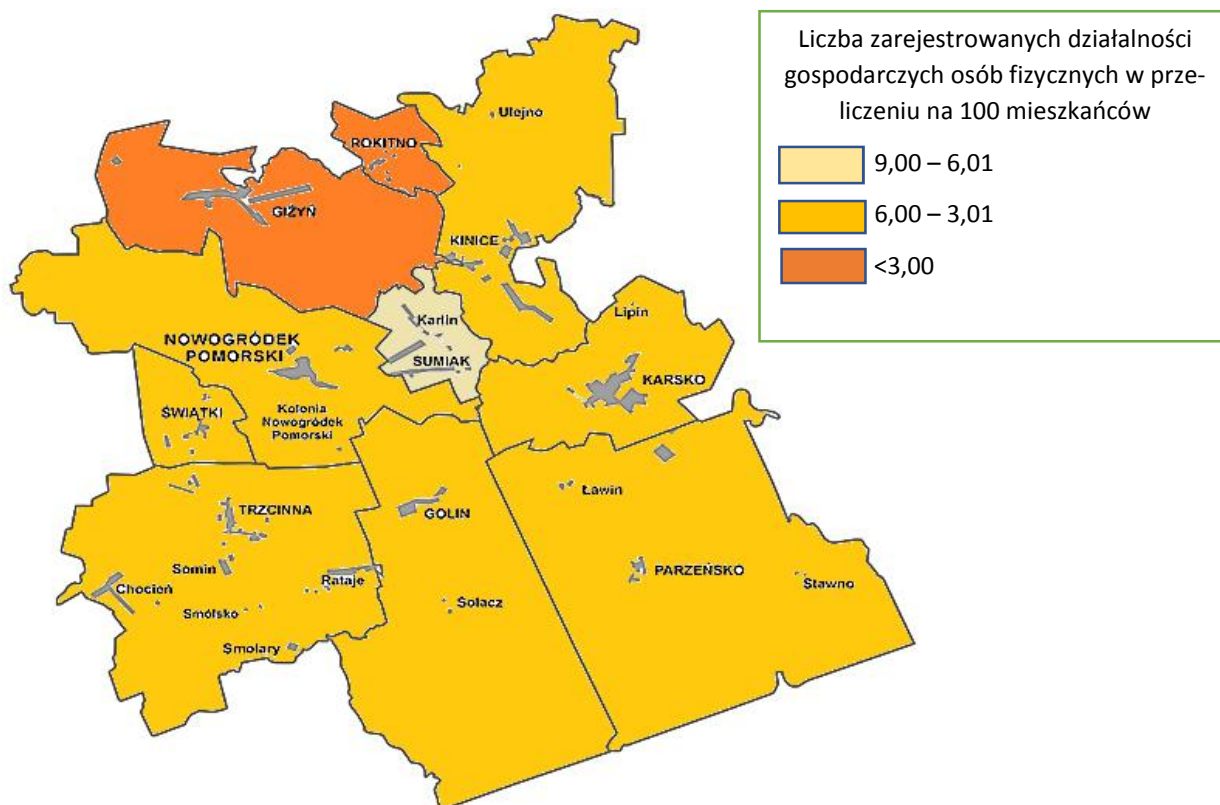
Pozostając przy problemie bezrobocia i pracy ważnym czynnikiem podczas opracowywania diagnozy jest udział osób prowadzących własną zarejestrowaną działalność gospodarczą w stosunku do całej liczby mieszkańców sołectw. Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych w całej Gminie wynosi 4,42% pozostałe wskaźniki odnoszące się do poszczególnych terenów przedstawia poniższa tabela

Tabela 11 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Podmioty działalności gospodarczej	Liczba mieszkańców	%
Giżyn	11	416	2,66
Rokitno	1	43	2,33
Karsko	39	1121	3,48
Kinice	18	285	6,32
Parzeńsko	4	107	3,74
Trzcina	36	552	6,52
Golin	3	77	3,90
Sumiak	7	84	8,33
Nowogródek	22	532	4,14
Świątki	8	156	5,13
Cała Gmina	149	3373	4,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2016)

Schemat 11 Graficzna prezentacja wskaźnika - Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2016)

Najmniejsza liczba prowadzonych działalności gospodarczych jest w sołectwie Rokitno, jest to zaledwie 2,33% w ogólnej liczbie mieszkańców. Kolejny równie niski wskaźnik to sołectwo Główny, w którym wielkość ta to 2,66% czyli o połowę mniej od wielkości dla całej Gminy. Sołectwa, które również mają mniejszy odsetek zarejestrowanych działalności, ale ich wartości zbliżone są do wskaźnika dla całej Gminy to kolejno: Karsko (3,48%), Parzeńsko (3,74%), Golin (3,90%) oraz Nowogródek (4,14%).

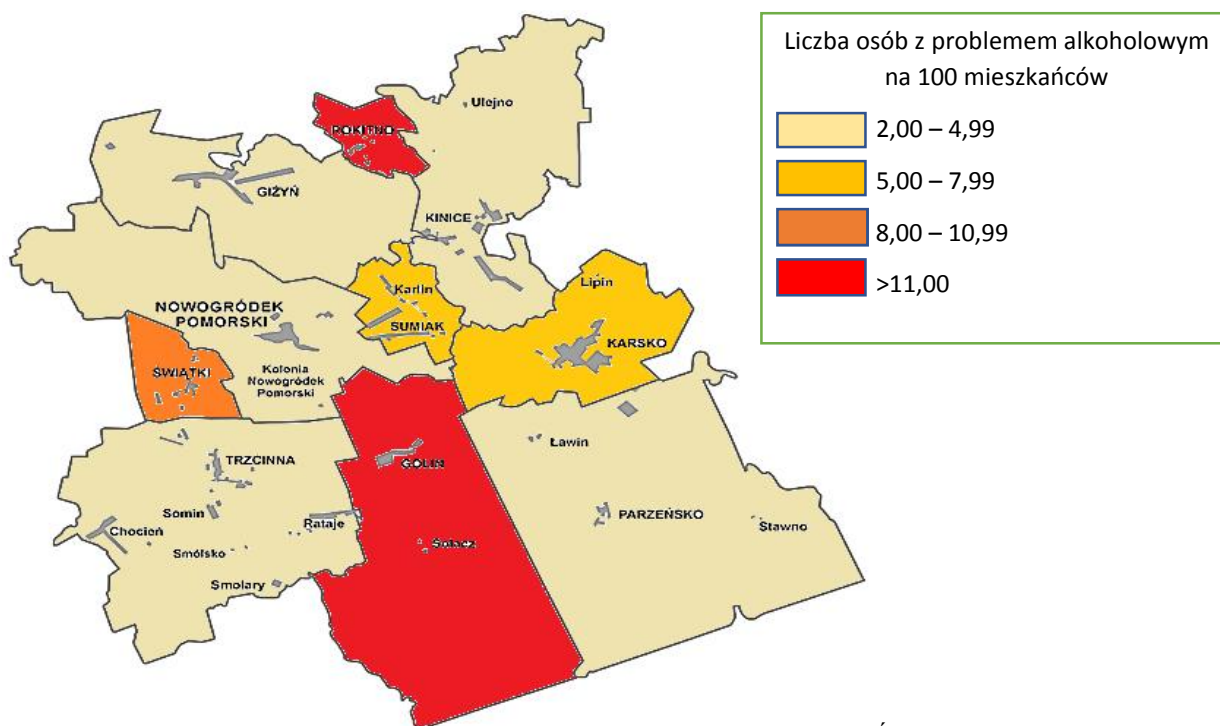
Kolejny aspekt dotyczy liczby zarejestrowanych problemów alkoholowych w Punkcie Konsultacyjnym ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Tak, jak i w poprzednich przypadkach w tym również zastosowano podział Gminy na sołectwa i według tego podziału została obliczona liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców. Wyniki tej analizy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Liczba osób z problemem alkoholowym	Liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców
Giżyn	13	4,67
Rokitno	5	11,63
Karsko	63	5,63
Kinice	10	3,51
Parzeńsko	5	4,67
Trzcinna	15	2,72
Golin	11	14,29
Sumiak	5	5,95
Nowogródek	26	4,89
Świątki	6	10,26
Cała Gmina	159	4,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z punktu konsultacyjnego ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (dane za rok 2016)

Schemat 12 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z punktu konsultacyjnego ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (dane za rok 2016)

Największy problem został zarejestrowany w sołectwie Golin (14,29) jest to niemalże trzykrotnie więcej od wskaźnika dla całej Gminy, który wynosi 4,71. Kolejne sołectwa, w których również odnotowano wysokie wartości to sołectwo Rokitno (11,63) i sołectwo Świątki (10,26). Oprócz tych trzech sołectw, w których te wskaźniki są duże a co za tym idzie problem alkoholowy na tych terenach jest znaczący, należy również wskazać trzy sołectwa, które mają wyższy wskaźnik od wartości dla całej Gminy, ale różnice pomiędzy tymi wartościami nie są aż tak rażące. Mowa tutaj o sołectwie Sumiak w którym problem alkoholowy kształtuje się tutaj na poziomie 5,95 o sołectwie Karsko ze wskaźnikiem 5,63 oraz sołectwie Nowogródek (4,89).

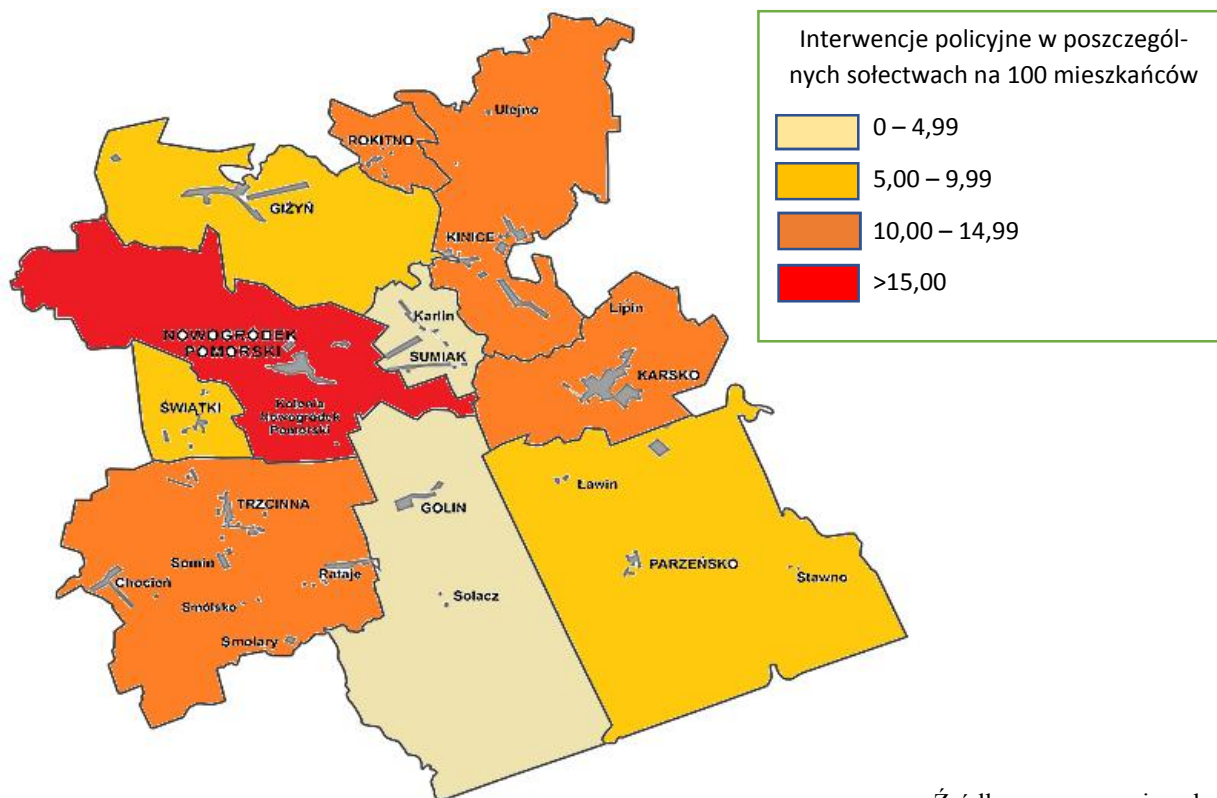
Pozostając przy problemach społecznych nie bez znaczenia jest liczba interwencji policyjnych zarejestrowanych na terenie Gminy. W 2016 r. ogólna liczba interwencji dla Gminy wynosiła 383 co daje wskaźnik 11,35 na 100 mieszkańców. Szczegółowy rozkład wszystkich interwencji policyjnych przeprowadzonych na poszczególnych terenach przedstawia poniższa tabela wraz ze schematem graficznym..

Tabela 13 Interwencje policyjne w poszczególnych sołectwach na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Liczba interwencji policyjnych	Interwencje policyjne na 100 mieszkańców
Giżyn	27	6,54
Rokitno	5	11,63
Karsko	128	11,43
Kinice	38	14,13
Parzeńsko	7	8,54
Trzcinna	67	12,71
Golin	0	0
Sumiak	0	0
Nowogródek	99	18,61
Świątki	12	7,69
Cała Gmina	383	11,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowej Komendy Policji w Myśliborzu (dane za rok 2016)

Schemat 13 Graficzna prezentacja wskaźnika – Interwencje policyjne w poszczególnych sołectwach na 100 mieszkańców.

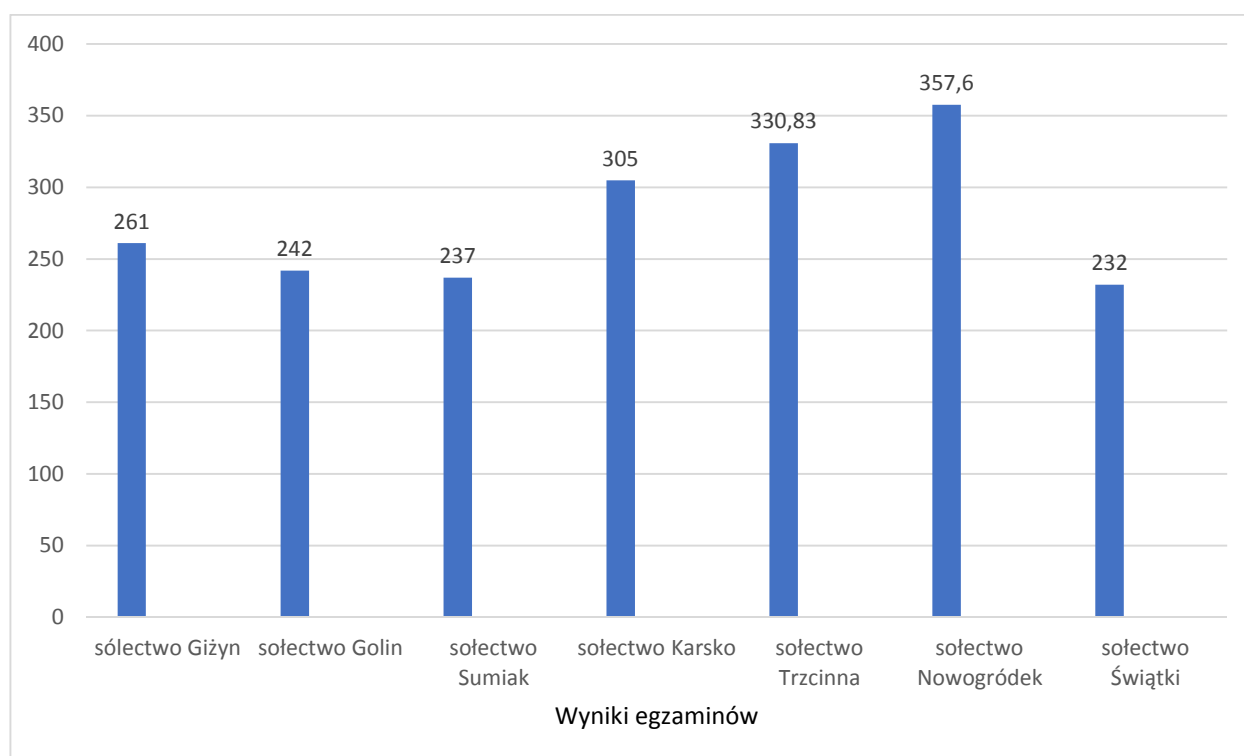

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowej Komendy Policji w Myśliborzu (dane za rok 2016)

Według powyższych danych najwięcej interwencji policyjnych zarejestrowano w sołectwie Nowogródek (18,61). Kolejne sołectwa, których wskaźnik przewyższa wartość dla całej Gminy to Kinice (14,13), Trzcina (12,71) oraz Rokitno (11,63) i Karsko (11,43) dla których wskaźnik ten jest nieznacznie wyższy od Gminnego. Należy tutaj zaznaczyć jednak, że podczas analizy zebranych materiałów znalazły się również takie sołectwa, w których nie zanotowano interwencji policyjnych i należą do nich sołectwo Golin i sołectwo Sumiak.

Kolejny dodatkowy aspekt, który podlegał badaniu dotyczył uzyskanych wyników z wszystkich egzaminów gimnazjalnych. Badaniu zostały poddane osoby, które w roku 2016 przystąpiły do egzaminów. Wyniki tego badania polegają na porównaniu średniej liczby punktów otrzymanych przez uczniów zamieszkujących poszczególne obszary w porównaniu do średniego wyniku dla całej Gminy. Otrzymane wyniki zaprezentowane są poniżej.

Wykres 5 Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych dla poszczególnych sołectw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Zespołu Placówek Oświatowych w Karsku (dane za rok 2016)

Średni wynik dla całej Gminy jaki uzyskali uczniowie podczas egzaminów gimnazjalnych w 2016 r. to 315,52 pkt. Poniżej tego wyniku wyodrębnić możemy aż pięć sołectw. Najgorszy wskaźnik przypada na sołectwo Świątki (232 pkt.) kolejno wymieniamy sołectwo Sumiak (237 pkt.) oraz sołectwo Golin (242 pkt.) W przypadku tych trzech zdefiniowanych obszarów zaznaczyć jednakże należy, iż z danych terenów przystępowało do egzaminów tylko dwoje lub jeden uczeń. Kolejne sołectwa, w których tych uczniów było już więcej to sołectwo Giżyn, w którym średnia z egzaminów wynosiła 261 pkt. i sołectwo Karsko ze średnią liczbą punktów 305.

W przypadku problemów społecznych ważną kwestią jest również finansowa pomoc społeczna. W niniejszej diagnozie badaniu zostały poddane świadczenia wypłacane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wszystkie poniższe wykresy dotyczą wypłaty świadczeń dla poszczególnych terenów, które miały miejsce w 2016 r. Jest to procentowy udział ludności korzystającej z poszczególnych zasiłków w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych obszarów i porównanie tych wyników do wskaźnika dla całej Gminy. Pierwszym zagadnieniem w

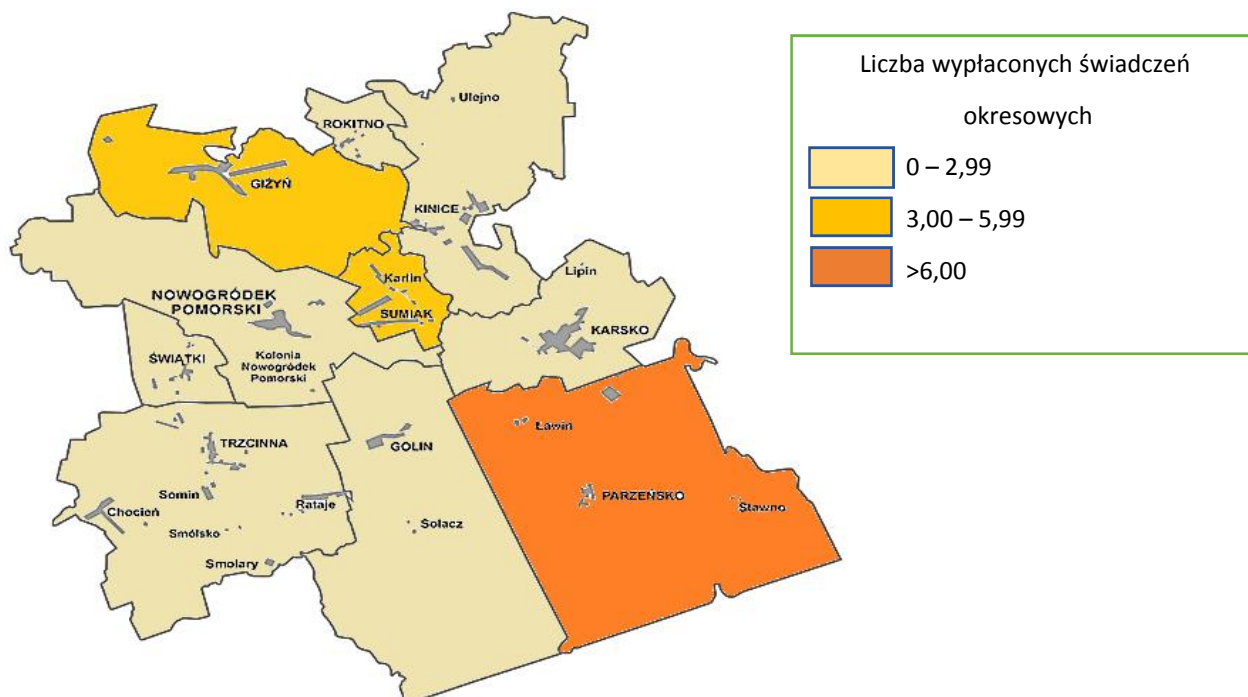
tej kwestii jest liczba wypłaconych świadczeń okresowych w poszczególnych sołectwach. Uzyskane wyniki zostały zobrazowane na poniższym wykresie

Tabela 14 Liczba wypłaconych świadczeń okresowych

Sołectwo	Liczba wypłaconych świadczeń okresowych	Odsetek wypłaconych świadczeń socjalnych (%)
Giżyn	13	3,13
Rokitno	0	0
Karsko	43	1,27
Kinice	5	1,75
Parzeńsko	10	10,28
Trzcinna	5	0,91
Golin	0	0
Sumiak	4	4,76
Nowogródek	6	1,13
Świątki	2	1,28
Cała Gmina	88	2,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Schemat 14 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba wypłaconych świadczeń okresowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Z zasiłków okresowych w roku 2016 w całej Gminie korzystało 2,61% ludności. Niemalże czterokrotnie więcej w stosunku do wskaźnika dla całej Gminy z zasiłków okresowych korzystali mieszkańcy sołectwa Parzeńsko, gdyż w tym przypadku z tej formy pomocy korzystało aż 10,28% mieszkańców. Kolejne sołectwa, w których zapotrzebowanie na tą formę pomocy jest większe to sołectwo Sumiak (4,76%) oraz sołectwo Giżyn (3,13%).

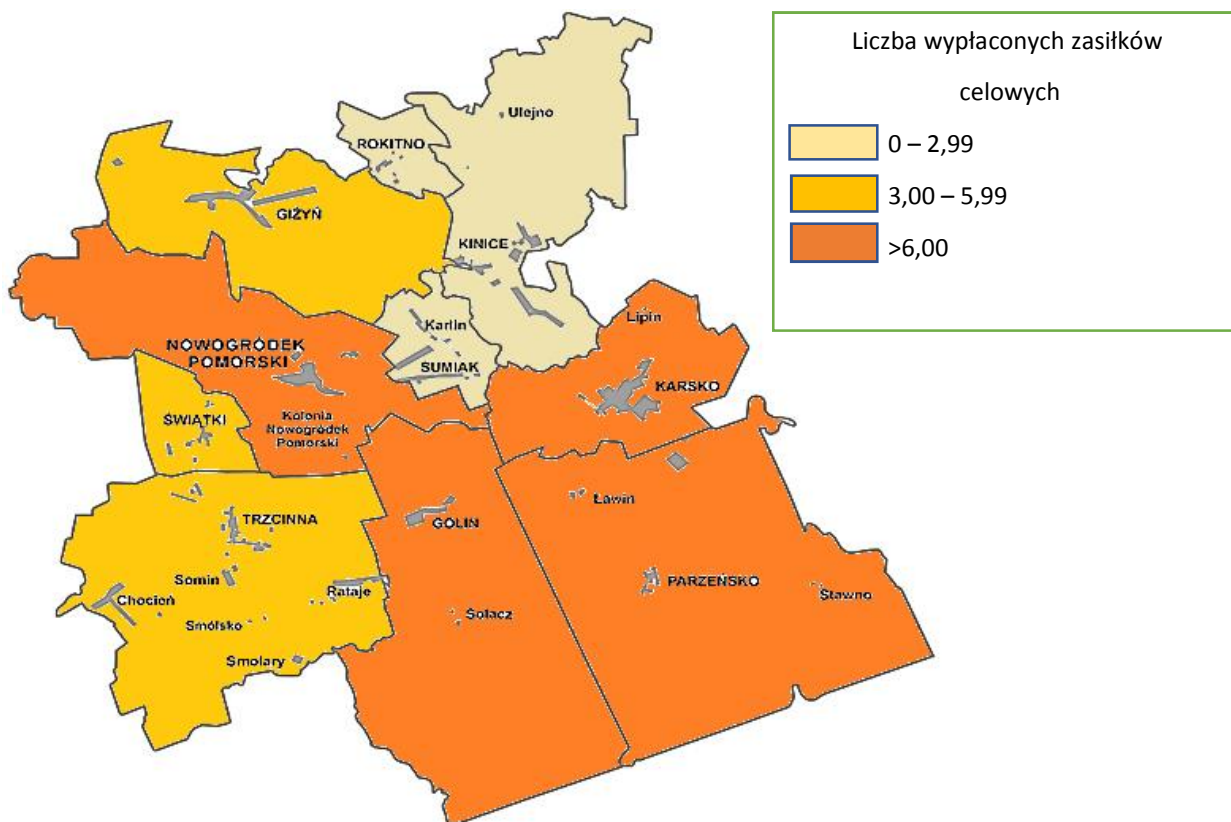
Kolejną formą pomocy wypłacaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest zasiłek celowy. W 2016 r. z tej pomocy skorzystało 5,6% mieszkańców całej Gminy. Szczegółowy rozkład danych dla poszczególnych sołectw przedstawiają poniższe dane.

Tabela 15 Liczba wypłaconych zasiłków celowych

Sołectwo	Liczba wypłaconych zasiłków celowych	Odsetek wypłaconych zasiłków celowych (%)
Giżyn	13	3,13
Rokitno	0	0
Karsko	68	6,07
Kinice	8	2,81
Parzeńsko	10	9,34
Trzcinna	31	5,62
Golin	5	6,50
Sumiak	0	0
Nowogródek	48	9,02
Świątki	6	3,85
Cała Gmina	189	5,60

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Schemat 15 Graficzna prezentacja wskaźnika- Liczba wypłaconych zasiłków celowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Największy odsetek osób korzystających z zasiłków celowych jest w sołectwie Parzeńsko, kolejnymi sołectwami z wskaźnikiem przekraczającym wskaźnik dla całej Gminy są sołectwa Nowogródek (9,02%), sołectwo Golin, gdzie z tej formy pomocy korzysta 6,5% mieszkańców oraz sołectwo Karsko, w którym wskaźnik ten wynosi 6,07%

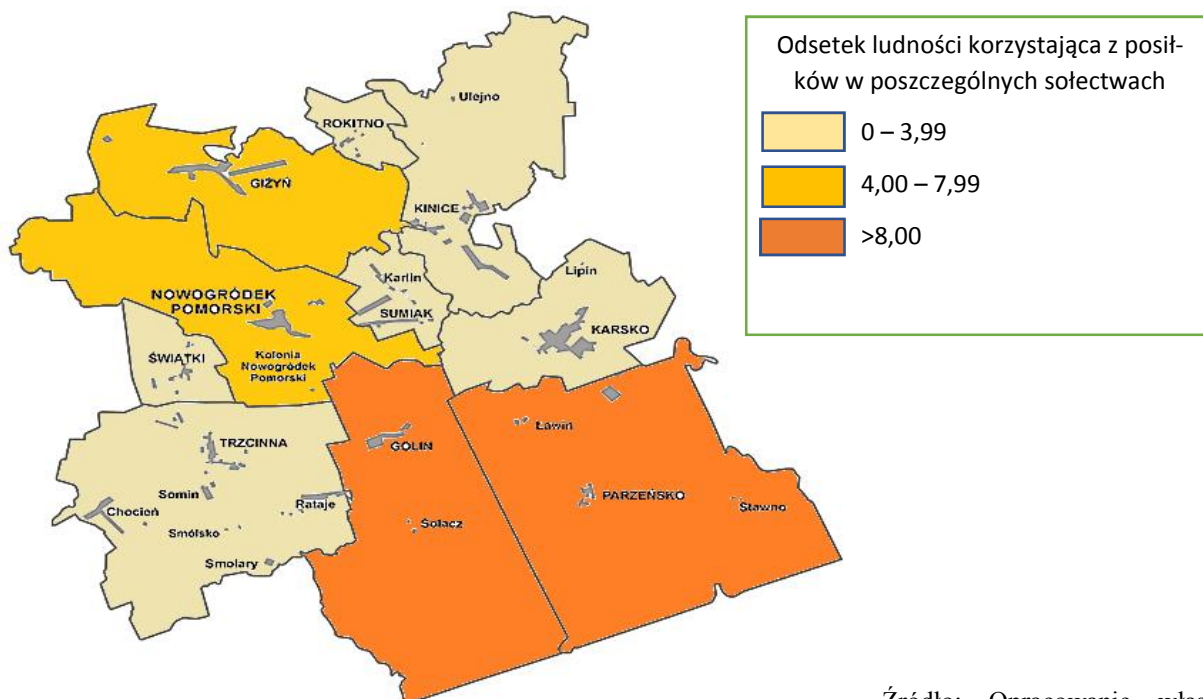
Kolejnym ostatnim już elementem z zakresu wypłaty świadczeń poddanym diagnozie są świadczenia na posiłek przeznaczone dla osób, które wymagają tego typu opieki. W całej Gminie odsetek mieszkańców, którzy korzystają z tej formy pomocy wynosi 3,08%. Rozkład poszczególnych danych z podziałem na zdefiniowane tereny zobrazowany został na poniższym wykresie.

Tabela 16 Liczba ludności korzystająca z posiłków w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	Liczba świadczeń na posilek	Odsetek przyznanych świadczeń na posilek (%)
Giżyn	13	3,13
Rokitno	0	0
Karsko	68	6,07
Kinice	8	2,81
Parzeńsko	10	9,34
Trzcinna	31	5,62
Golin	5	6,50
Sumiak	0	0
Nowogródek	48	9,02
Świątki	6	3,85
Cała Gmina	189	5,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dane za rok 2016)

Schemat 16 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba ludności korzystająca z posiłków w poszczególnych sołectwach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dane za rok 2016)

Tutaj podobnie jak w poprzednich dwóch przypadkach największy odsetek mieszkańców korzystających z pomocy na posiłek to mieszkańcy sołectwa Parzeńsko, w którym 9,35% ludności korzysta z tej formy pomocy. Kolejnym sołectwem, w którym odsetek mieszkańców korzystających z tej formy pomocy jest dużo jest sołectwo Golin, w którym odsetek ten wynosi 9,09%, następnie wyróżnić należy sołectwo Giżyn (5,77%) i sołectwo Nowogródek (4,14%).

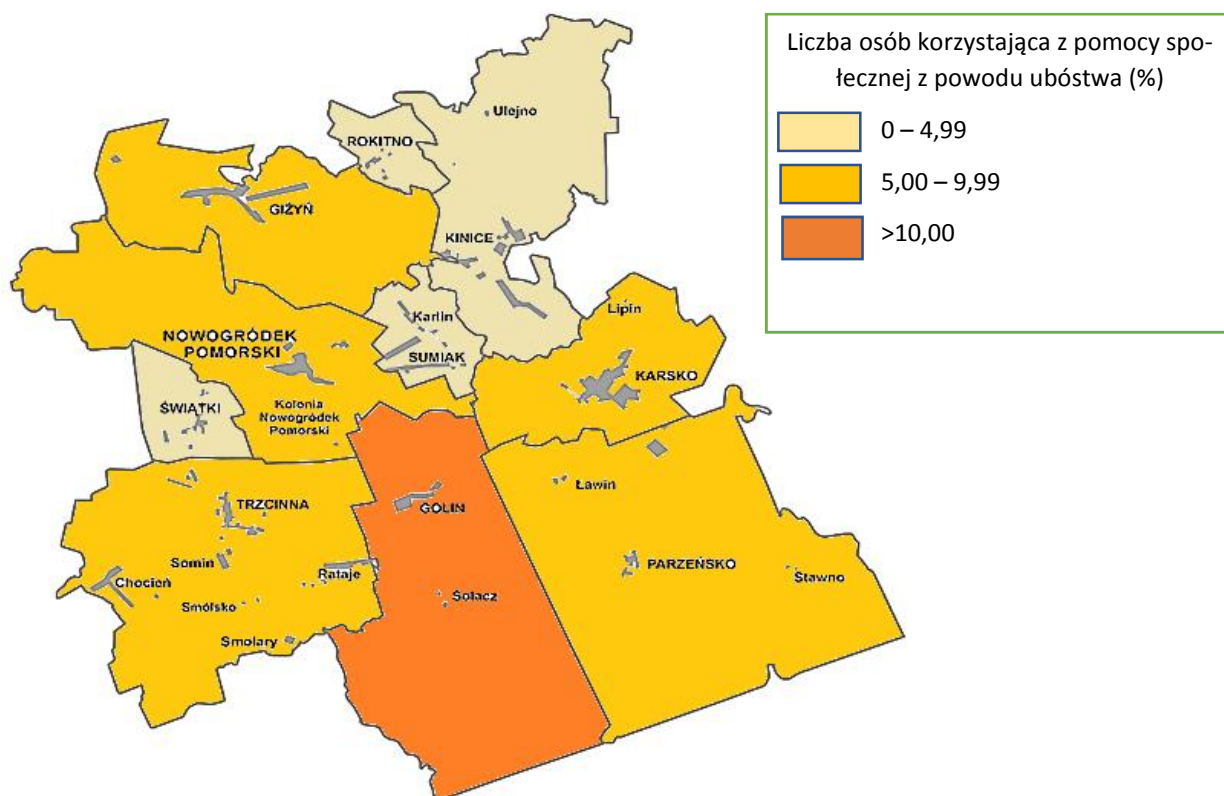
Powody, dla których mieszkańcy Gminy korzystają z pomocy społecznej są różne poczynając od ubóstwa po alkoholizm i wielodzietność. W niniejszej diagnozie zajmiemy się dwoma podstawowymi problemami jakimi są ubóstwo i bezrobocie, gdyż to one dominują w powodach, dla których mieszkańcy zgłaszają się po pomoc społeczną. Pierwszy z problemów dotyczy ubóstwa i odnosi się do 5,39% mieszkańców całej Gminy, którzy zgłaszają się po pomoc. Dane te dla poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Sołectwo	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Odsetek osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)
Giżyn	29	6,97
Rokitno	1	2,32
Karsko	62	5,53
Kinice	0	0
Parzeńsko	10	9,34
Trzcinna	30	5,43
Golin	11	14,28
Sumiak	2	2,38
Nowogródek	35	6,58
Świątki	4	4,76
Cała Gmina	184	5,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Schemat 17 Prezentacja graficzna wskaźnika – Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Najwięcej mieszkańców, którzy korzystają z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkuje tereny sołectwa Golin. Procentowy udział osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa dla tego rejonu wynosi aż 14,28%. Poza sołectwem Golin wyróżnić należy również sołectwo Parzeńsko, w którym wartość ta wynosi 9,34%, sołectwo Giżyn, w którym odsetek osób ten plasuje się na poziomie 6,97%, sołectwo Nowogródek (6,58%) oraz sołectwo Karsko, w którym wskaźnik ten nie wiele przekracza wartość dla całej Gminy i wynosi 5,45%.

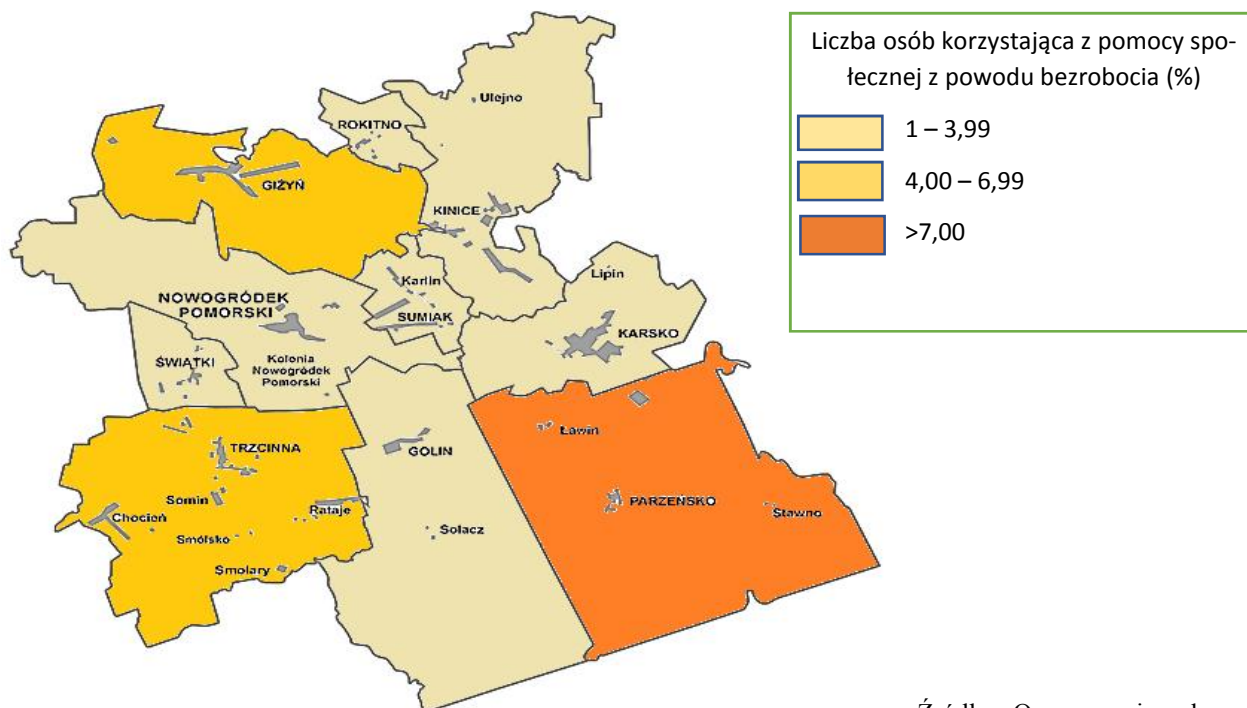
Poza ubóstwem głównym czynnikiem sięgania po pomoc społeczną jest również wymienione wcześniej bezrobocie. W Gminie Nowogródek Pomorski odsetek osób, które korzystają z pomocy z powodu bezrobocia wynosi 3,85% ludności. Szczegółowe dane z podziałem na poszczególne tereny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Sołectwo	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Odsetek osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (%)
Gizyn	19	4,57
Rokitno	1	2,32
Karsko	40	3,57
Kinice	8	2,81
Parzeńsko	10	9,34
Trzcinna	26	4,71
Golin	1	1,29
Sumiak	2	2,38
Nowogródek	15	2,82
Świątki	3	1,92
Cała Gmina	125	3,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Schemat 18 Graficzna prezentacja wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dane za rok 2016)

Zgodnie z zaprezentowanymi wynikami po raz kolejny największą liczbę mieszkańców zanotowano na terenach sołectwa Parzeńsko, na których to udział ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wynosi 9,34%. Kolejne przekroczenia od wartości dla całej Gminy zanotować można w sołectwie Trzcinna (4,71%) oraz sołectwie Giżyn (4,57%).

Poniższa tabela przedstawia analizę wymienionych już wcześniej w diagnozie ogólnej Gminy danych na temat działających organizacji pozarządowych formalnych i nieformalnych. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi poniżej w tabeli przedstawiony został wskaźnik ilości działających organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Tabela 19 Ilość działający organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Sołectwo	Ilość działających organizacji pozarządowych formalnych i nieformalnych	Ilość działających organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Giżyn	2	4,81
Rokitno	1	23,25
Karsko	2	1,78
Kinice	0	0
Parzeńsko	0	0
Trzcinna	2	3,62
Golin	0	0
Sumiak	0	0
Nowogródek	3	5,64
Świątki	1	6,41
Cała Gmina	11	3,26

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu gminy Nowogródek Pomorski (dane na rok 2016)

Wartość wskaźnika dla całej Gminy wynosi 3,26 poniżej tej wartości znalazły się sołectwa, na terenie których nie działają żadne organizacje pozarządowe i wymienić tutaj należy sołectwo Kinice, Parzeńsko, Golin i Sumiak, dla których wartość tego wskaźnika wynosi 0. Oprócz tych wymienionych wskazać należy również sołectwo Karsko, w którym pomimo tego, że funkcją dwie

organizacje pozarządowe to ze względu na liczebność mieszkańców tego terenu wskaźnik ten wynosi jedynie 1,78.

Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym również z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”. Biorąc pod uwagę powyższe badaniu zostały poddane następujące wskaźniki:

- ilość obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców,
- liczba połączeń komunikacją publiczną z najbliższym ośrodkiem miejskim
- obiekty wpisane do rejestru zabytków objęte ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.
- liczba zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 20 Ilość obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Ilość obiektów użyteczności publicznej	Ilość obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców
Giżyn	2	0,48
Rokitno	1	2,33
Karsko	7	0,62
Kinice	1	0,35
Parzeńsko	1	0,93
Trzcinna	1	0,18
Golin	0	0
Sumiak	1	1,19
Nowogródek	8	1,50
Świątki	1	0,64
Cała Gmina	25	0,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane na rok 2016)

W całej Gminie funkcjonuje 25 obiektów użyteczności publicznej do których zaliczyć można m.in. szkoły, urząd. GOPS, OSP, biblioteki oraz sale i świetlice wiejskie. Ilość ta w przeliczeniu na 100 mieszkańców daje wskaźnik o wartości 0,74 dla całej Gminy. Poniżej tego wskaźnika znalazły się sołectwa Golin (0), na terenie którego nie funkcjonuje żaden obiekt użyteczności publicznej oraz sołectwo Trzcina (0,18), Kinice (0,35), Giżyn (0,48), Karsko (0,62), oraz Świątki (0,64).

Tabela 21 Ilość połączeń komunikacją publiczną z najbliższym ośrodkiem miejskim

Sołectwo	Ilość obiektów użyteczności publicznej
Giżyn	0
Rokitno	0
Karsko	9
Kinice	4
Parzeńsko	0
Trzcina	13
Golin	0
Sumiak	1
Nowogródek	7
Świątki	13

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych od przewoźników (dane za rok 2017)

Gmina Nowogródek Pomorski jest Gminą wiejską, nie posiadającą żadnego ośrodka miejskiego, w którym zlokalizowane byłyby zakłady pracy, lub szkoły ponadpodstawowe. W związku z czym duża część mieszkańców w ciągu dnia podróżuje do trzech najbliższych zlokalizowanych miast, w których pracują lub uczą się, jest to miasto Barlinek, Myślibórz oraz Gorzów Wlkp. Ze względu na charakter Gminy, w której dominują małe miejscowości utrudniony jest dostęp do komunikacji publicznej. Dotyczy to zwłaszcza sołectwa Parzeńsko i Rokitno, do których prowadzą jedynie drogi gruntowe utwardzone oraz sołectwa Golin i Giżyn, które posiadają połączenia z drogami asfaltowymi. O ile sołectwa Parzeńsko, Rokitno i Golin, które nie posiadają połączeń komunikacją publiczną są małymi sołectwami, których liczba ludności oscyluje w granicach 43-107 osób, o tyle sołectwo Giżyn, które jest czwarte pod względem liczby zaludnienia, również nie posiada możliwości komunikacji transportem publicznym do ośrodków miejskich. Najwięcej połączeń posiadają sołectwa Trzcina i Świątki, które ze względu na położenie przy drodze wojewódzkiej, mają możliwość korzystania z transportu publicznego odbywającego się na tej drodze.

Stan techniczny zabytków w Gminie wymaga stałych nakładów pracy. Wiele obiektów zabytkowych wymaga kompleksowej rewitalizacji i rewaloryzacji (szczególnie obiekty sakralne). Główne zagrożenia dla istniejących wartości historycznych i kulturowych obiektów budowlanych wynikają z:

- braku stałego użytkownika lub użytkowania w niewłaściwy sposób,
- technicznego zużycia istniejącej tkanki i braku środków finansowych na bieżącą konserwację i remonty,
- upraszczania prac budowlanych w trakcie wykonywania przebudowy i modernizacji obiektów zabytkowych bez zachowania zasad kompozycji,
- zmiany materiałów w wystroju elewacji, a także wprowadzanie innych, przypadkowych elementów i rozwiązań architektonicznych.

Analiza lokalizacji obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków objętych ścisłą ochroną konserwatorską pozwoliła na wskazanie obszarów wymagających interwencji w tym zakresie (dane z rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego). Analizując ten wskaźnik brano pod uwagę obiekty wpisane do rejestru zabytków, objęte ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Tabela 22 Obiekty wpisane do rejestru zabytków objęte ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Sołectwo	Ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków	Zabytki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
Giżyn	3	7,21
Rokitno	0	0
Karsko	4	3,57
Kinice	0	0
Parzeńsko	0	0
Trzcinna	2	3,62
Golin	0	0
Sumiak	0	0
Nowogródek	1	1,88
Świątki	0	0

Cała Gmina	10	2,96
-------------------	----	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego (dane na rok 2016)

Przypisanie obiektów do poszczególnych lokalizacji pozwoliło stwierdzić, że największy wskaźnik w tym zakresie osiągnęło sołectwo Giżyn ze wskaźnikiem 7,21. Następnie wymieścić należy sołectwa Trzcinna oraz Karsko, które również posiadają większy wskaźnik, niż wartość dla całej Gminy, która wynosi 2,96.

Zagospodarowanie przestrzeni wspólnych jest niezwykle ważnym aspektem jakości życia mieszkańców na danym obszarze. Mówiąc o przestrzeniach wspólnych należy wyodrębnić następującą infrastrukturę znajdującą się na terenie Gminy: place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska, plaże wraz z pomostami wypoczynkowymi. Biorąc pod uwagę liczbę zagospodarowania przestrzeni wspólnych na 100 mieszkańców Gminy wskaźnik ten dla całej Gminy wynosi 0,77. Rozkład tego wskaźnika w poszczególnych obszarach obrazuje poniższa tabela

Tabela 23 Liczba zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Liczba przestrzeni wspólnych	Liczba zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Giżyn	3	0,72
Rokitno	1	4,30
Karsko	7	0,62
Kinice	3	1,05
Parzeńsko	1	0,93
Trzcinna	4	0,72
Golin	1	1,30
Sumiak	1	1,19
Nowogródek	3	0,56
Świątki	3	1,92
Cała Gmina	26	0,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za 2016 rok)

Z otrzymanych danych wynika, iż w najgorszej sytuacji znajduje się sołectwo Nowogródek ze wskaźnikiem 0,56, następnie sołectwo Karsko, którego wskaźnik wynosi 0,62 oraz sołectwa Giżyn i Trzcinna, dla których wskaźnik jest ten sam i wynosi 0,72.

Infrastruktura techniczna Gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jej lokalizacja, jakość i dostępność mają znaczący wpływ na rozwój jednostki samorządowej. Dominującą zabudową na terenie Gminy stanowią wolnostojące domki jednorodzinne. Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”. Biorąc pod uwagę powyższe problem ten został przeanalizowany za pomocą dwóch wskaźników:

- udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków mieszkaniowych,
- udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków.

Ze względu na wiek budynków, wiele z nich zostało ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Wiele z tych budynków to budynki mieszkalne, które charakteryzują się znaczną degradacją i tendencją do szybkiego pogarszania się stanu technicznego, a co za tym idzie ich efektywność energetyczna jest na niskim poziomie i prowadzi do wysokich strat ciepła oraz dużej emisji substancji szkodliwych do atmosfery. W poniższej tabeli zaprezentowany wskaźnik odnosi się do budynków mieszkalnych objętych gminną ewidencją zabytków w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych danego sołectwa.

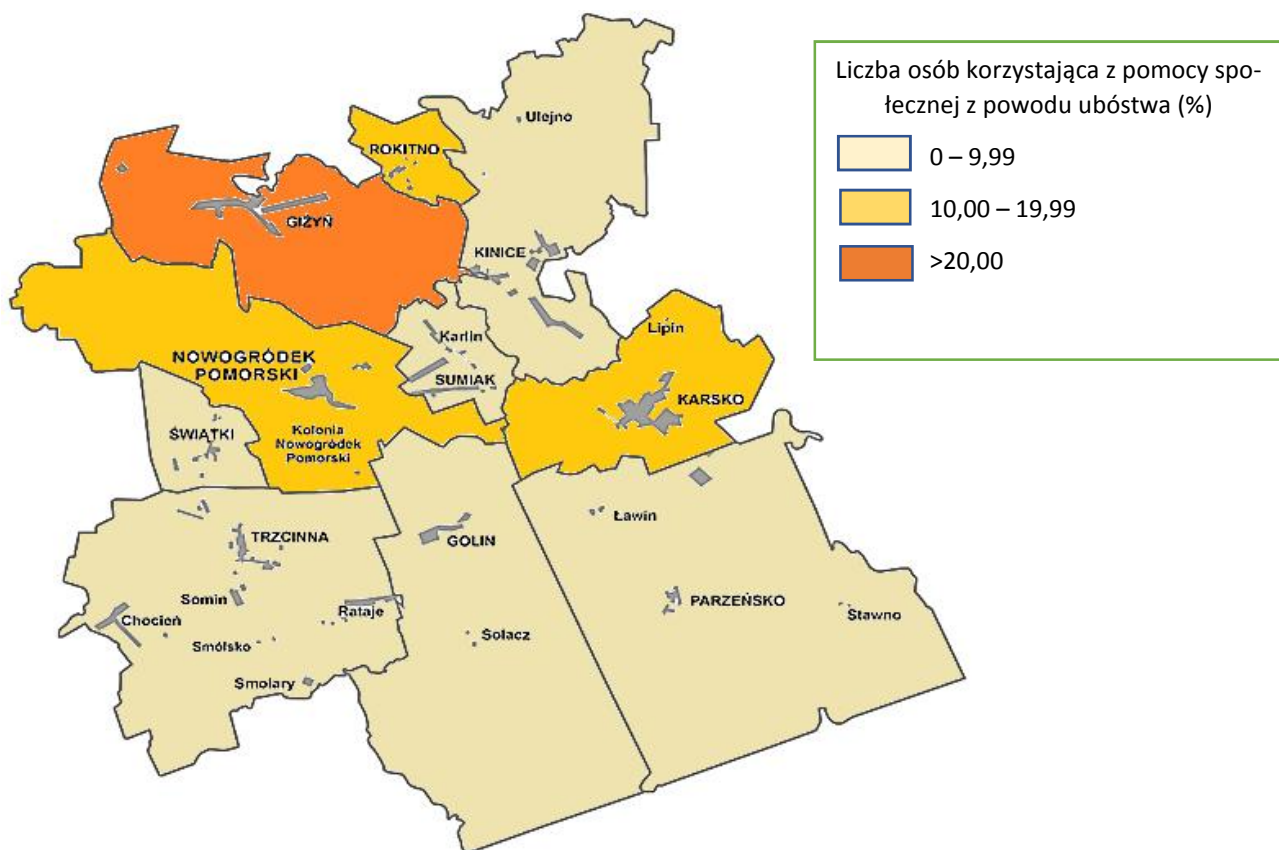
Tabela nr 24 Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków.

Sołectwo	Ilość budynków objętych gminną ewidencją zabytków	Ogólna liczba budynków mieszkalnych w danym sołectwie	Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków sołectwa
Giżyn	18	85	21,18
Rokitno	2	12	16,66

Karsko	20	139	14,39
Kinice	2	64	3,12
Parzeńsko	0	29	0
Trzcinna	8	130	6,15
Golin	0	12	0
Sumiak	0	24	0
Nowogródek	17	112	15,18
Świątki	2	32	6,25
Cała Gmina	69	639	10,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2017)

Schemat 19 Graficzne opracowanie wskaźnika - udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane za rok 2017)

Porównując powyższe dane do wskaźnika dla Całej Gminy, który wynosi 10,80% należy wymienić cztery sołectwa, w których udział % budynków objętych gminną ewidencją zabytków w

ogólnej liczbie budynków danego sołectwa przekracza ten wskaźnik. Sołectwa te to Karsko (14,39%), Nowogródek Pomorski (15,18%), Rokitno (16,66%) oraz sołectwo Giżyn, w którym wskaźnik ten jest dwukrotnie wyższy i wynosi 21,18%.

Drugim wskaźnikiem w sferze technicznej jest procentowy udział gospodarstw domowych z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków. Ze względu na niski stopień skanalizowania obszarów całej Gminy, która posiada jedynie sieć kanalizacyjną w miejscowości Karsko oraz Golin wyniki te będą dla większości sołectw bardzo niskie.

Tabela 25 Udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków.

Sołectwo	Budynki mające dostęp do przydomowych oczyszczalni ścieków	Budynki mające dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej	Liczba budynków mieszkalnych	Udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków
Giżyn	6	0	85	7,06
Rokitno	3	0	12	25
Karsko	2	129	139	94,24
Kinice	9	0	64	14,06
Parzeńsko	0	0	29	0
Trzcinna	9	0	130	6,92
Golin	0	11	12	91,66
Sumiak	1	0	24	4,17
Nowogródek	11	0	112	9,82
Świątki	7	0	32	21,87
Cała Gmina	53	140	639	30,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane na rok 2016)

Zgodnie z wcześniejszymi założeniami większość sołectw nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. Sołectwo, które takiej infrastruktury nie posiada w ogóle to sołectwo Parzeńsko. Kolejne sołectwa, w których ten wskaźnik kształtuje się na bardzo niskim poziomie to sołectwo Sumiak, Trzcinna, Giżyn oraz Nowogródek.

Pozostając przy infrastrukturze wodno-ściekowej należy wziąć również pod uwagę jakość wody przeznaczonej do spożycia dostarczanej mieszkańcom Gminy. Gmina posiada trzy stacje uzdatniania wody. Stację w Karsku zaopatrującą w wodę większość mieszkańców sołectwa Karsko, Sumiak i Nowogródek; Stację w Golinie zaopatrującą wyłącznie mieszkańców sołectwa Golin oraz

stację w Giżynie zaopatrującą w wodę wyłącznie mieszkańców sołectwa Giżyn. Pozostałe sołectwa zaopatrywane są przez stacje będące własnością ościennych Gmin. Jakość dostarczanej wody sprawdzana przez Powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną a wyniki badań determinują problemy występujące w danej stacji uzdatniania wody. Biorąc pod uwagę decyzje wystawione przez sanepid w 2016 roku, stacja uzdatniania wody w Giżynie otrzymała trzy decyzje warunkujące przydatność wody do spożycia i doprowadzające do właściwego stanu sanitarno-technicznego. Stacja uzdatniania wody w Karsku otrzymała takie decyzje dwie, a stacja w Golinie takich decyzji nie otrzymała w ogóle. Jakość wody w sołectwie Giżyn wymaga ciągłych badań i kontroli ze względu na zły stan techniczny stacji uzdatniania wody, co sprzyja ogólnemu niezadowoleniu społecznemu i pogarsza jakość życia mieszkańców sołectwa.

Oprócz przeanalizowanych wskaźników przy sferze technicznej należy wziąć również pod uwagę zły stan techniczny nawierzchni ulic i chodników, lub ich całkowity brak. Niedostateczna jakość nawierzchni utrudnia komunikację i przemieszczanie się pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy. Jednocześnie stanowi zagrożenie dla wszystkich uczestników ruchu drogowego, bowiem brakuje także infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Większość asfaltowych dróg w Gminie to drogi powiatowe, których stan techniczny wymaga ciągłych remontów i napraw. Niedostateczna jakość dróg dotyka wszystkich sołectw i stanowi problem na skalę Gminy. Gmina nie posiada również alternatywy dla dróg publicznych w postaci ścieżek rowerowych, które mogłyby odciążyć ruch samochodowy.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”. Analizując problemy w sferze środowiskowej uznano, że jednym z najistotniejszych jest występowanie na terenie Gminy wyrobów zawierających azbest. Powszechnie wiadomo, że azbest jest bardzo groźnym czynnikiem chorobotwórczym, stanowiącym poważne zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Włókna azbestu mogą dostać się do organizmu ludzkiego przez wdychanie zanieczyszczonego powietrza, ale również przez wodę, do której azbest trafia z zanieczyszczonych gleb, ze ścieków przemysłowych, atmosfery i rur azbestowo-cementowych. Pomimo realizowania wewnętrznego Programu Gminy, który polega na transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest, w dalszym ciągu jego ilość jest znaczna. Wskaźnik ilości azbestu (ton) na 100 mieszkańców Gminy wynosi 8,76. Poniżej w tabeli przedstawione są szczegółowe dane z podziałem na sołectwa.

Tabela 26 Ilość azbestu (ton) na 100 mieszkańców.

Sołectwo	Ilość azbestu pozostała do utylizacji (Mg)	Ilość azbestu pozostała do utylizacji (Mg/100 mieszkańców)
Giżyn	53,834	12,94
Rokitno	6,039	14,04
Karsko	46,475	4,15
Kinice	16,016	5,62
Parzeńsko	4,312	3,86
Trzcinna	50,193	9,09
Golin	2,486	3,23
Sumiak	30,932	36,82
Nowogródek	53,240	10,00
Świątki	32,065	20,55
Cała Gmina	295,592	8,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski (dane na rok 2016)

Najwięcej azbest znajduje się w sołectwie Sumiak (36,82) i jest to czterokrotnie więcej od wskaźnika dla całej Gminy. Kolejne obszary, w których występuje ten problem to kolejno sołectwo Świątki (20,55), Rokitno (14,04), Giżyn (12,94), Nowogródek (10,00) oraz Trzcinna (9,09).

Wszystkie powyższe dane, które zostały rzetelnie opracowane oraz zilustrowane na potrzeby szczegółowej diagnozy pozwalają w sposób celowy wyznaczyć tereny zdegradowane występujące na terenie Gminy Nowogródek Pomorski. Tereny zdegradowane w Gminie to obszary, gdzie występuje najwięcej zjawisk kryzysowych. Aby ukazać w jasny i przejrzysty sposób te obszary, wyniki przeprowadzonych badań zostały usystematyzowane i zagregowane w jedną tabelę, w której wszelkie przekroczenia w stosunku do wartości dla całej Gminy zostały oznaczone kolorem. Podczas przenoszenia wyników do tabeli kierowano się zasadą, iż kolor czerwony dotyczy trzech pierwszych sołectw, w których te negatywne zjawiska przyjmują najwyższe wartości w stosunku do wartości dla całej Gminy. Wyjątkiem w tym przypadku są wskaźniki, w których wartość jest taka sama, wówczas kolor czerwony przypisany jest dla większej liczby sołectw. Natomiast żółty kolor został przypisany pozostałym sołectwom, w których również odnotowano przekroczenia w stosunku do wskaźnika, dla całej Gminy, ale nie są to już tak duże wartości. Tak zebrane dane pozwoliły na wyodrębnienie

obszarów, na których kumuluje się najwięcej negatywnych zjawisk. Wszystkie te opisane informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

Tabela 27 Zagregowane negatywne zjawiska występujące na obszarze danego sołectwa.

ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY	Nazwa sołectwa										
	Sołectwo Karsko	Sołectwo Parzeńsko	Sołectwo Kinice	Sołectwo Giżyn	Sołectwo Rokitno	Sołectwo Trzcina	Sołectwo Świątki	Sołectwo Sumiak	Sołectwo Nowogródek	Sołectwo Golin	Wskaźnik dla całej Gminy
SFERA SPOŁECZNA											
Największy udział osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym w sołectwach				9,43%		7,36%		7,27%		15,55%	6,98%
Największy odsetek mieszkańców z problemem alkoholowym w poszczególnych sołectwach	5,63%				11,63%		10,26%	5,95%	4,89%	14,29%	5,07%
Najmniejsza liczba uzyskanych punktów w testach gimnazjalnych	305 pkt			261 pkt			232 pkt	237 pkt		242 pkt	315,52 pkt
Największy odsetek interwencji policyjnych w poszczególnych sołectwach	11,43%		14,13%		11,63%	12,71%			18,61%		11,35%
Największa liczba świadczeń okresowych wypłaconych w sołectwach		10,28%		3,13%				4,76%			2,64%
Największa liczba zasiłków celowych wypłaconych w sołectwach	6,07%	9,34%							9,02%	6,50%	5,60%

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

Największa liczba świadczeń „posilek” przyznanych w solectwach		9,35%		5,77%					4,14%	9,09%	3,08%
Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w solectwach		9,34%		6,97%		5,43%			6,58%	14,28%	5,39%
Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w solectwach		9,34%		4,57%		4,71%					3,85%
Ilość działających organizacji pozarządowych formalnych i nieformalnych na 1000 mieszkańców	1,78	0,00	0,00					0,00		0,00	3,26
SFERA GOSPODARCZA											
Największy odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców solectwa			14,73%	18,03%		15,94%		15,47%			13,99%
Największy udział osób bezrobotnych w stosunku do				6,01%		4,71%		4,76%		9,09%	4,54%

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

ogólnej liczby mieszkańców sołectwa											
Najmniejszy odsetek zarejestrowanych działalności gospodarczych w sołectwach	3,48%	3,74%		2,66%	2,33%				4,14%	3,90%	4,42%
SFERA PRZESTRZENNO FUNKCJONALNA											
Ilość obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	0,62		0,35	0,48		0,18	0,64			0,00	0,74
Ilość połączeń komunikacją publiczną do ościennych ośrodków miejskich		0		0	0					0	-
Ilość zabytków w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	3,57			7,21		3,62					2,96
Liczba zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.	0,62			0,72		0,72			0,56		0,77
SFERA TECHNICZNA											
Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną	14,39			21,18	16,66				15,18		10,80

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

ewidencja zabytków w ogólnej liczbie budynków											
Udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków		0	14,06	7,06	25	6,92	21,87	4,17	9,82		30,20
SFERA ŚRODOWISKOWA											
Ilość azbestu (ton) na 100 mieszkańców				12,94	14,04	9,09	20,55	36,82	10,00		8,76

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Wyznaczając obszar zdegradowany, koncentrowano się przede wszystkim na tych obszarach, na których występuje największe natężenie zjawisk kryzysowych zwłaszcza w sferze społecznej. W związku z czym sołectwa, w których zdiagnozowano co najmniej trzy wysokie wskaźniki kryzysowe w tej sferze (oznaczone kolorem czerwonym w powyższej tabeli) i co najmniej jeden problem w pozostałych sferach uznane zostały za obszar zdegradowany. Zgodnie z tymi założeniami obszary zdegradowane wyznaczone w Gminie Nowogródek Pomorski obrazuje poniższy schemat.

Schemat 20 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Nowogródek Pomorski

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Jest to obszar, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkała przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Przeprowadzona analiza zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Nowogródek Pomorski wyznaczyła obszar zdegradowany, który przekracza oba kryteria. W związku z powyższym należało wyznaczyć dodatkowe kryteria (oprócz występowania minimalnie 3 problemów społecznych i 1 z kategorii innych niż społeczne, przy jednoczesnym przekroczeniu odchylenia od średniej dla Gminy), które umożliwią wyznaczenie obszaru rewitalizacji w Gminie, spełniającego zarówno kryterium powierzchniowe, jak i ludnościowe.

Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji zostały zatem wzięte pod uwagę dodatkowe czynniki:

- możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego oraz szanse mobilizacji lokalnego kapitału,
- sytuację prawną i strukturę własności nieruchomości,
- znaczenie (obecne i potencjalne) obszaru dla spójności i rozwoju całej Gminy,
- społeczną ważność i znaczenie dla tożsamości Gminy,
- uwarunkowania społeczne –nastawienie lokalnej społeczności i jej skłonność do zmian, aktywność obywatelską,
- dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, znajdujące się na obszarach rozważanych do rewitalizacji,

Ostatecznie po przeanalizowaniu wszystkich danych i czynników dodatkowych wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski jest obszar pokrywający się z granicami sołectwa Giżyn. Powierzchnia ta wynosi ok 1.413 ha, co stanowi 9,68% w stosunku do powierzchni całej Gminy o łącznej powierzchni 14.592 ha. Liczba zamieszkująca ten obszar zgodnie

z ogólną diagnozą Gminy wynosi 416 mieszkańców, co daje 12,33% populacji dla całej Gminy. Dokładny obszar poddany rewitalizacji obrazuje poniższy schemat i zaznaczony został kolorem pomarańczowym.

Schemat nr 21 Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.

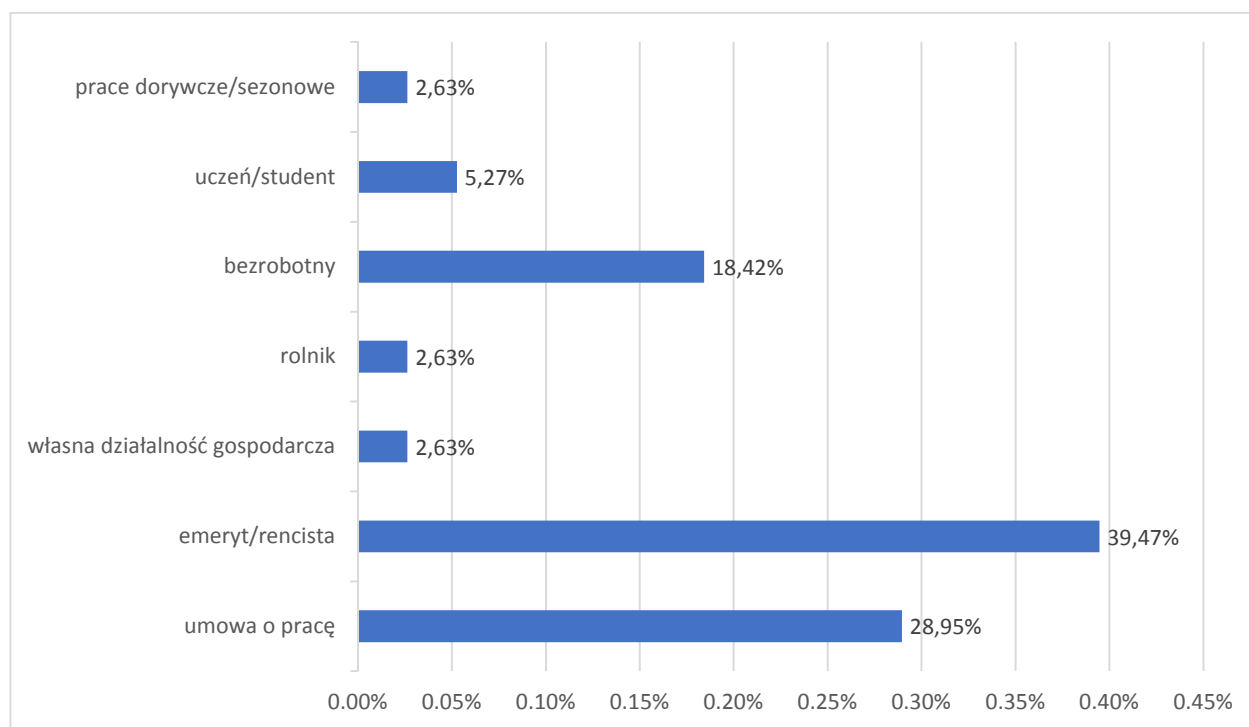

3.3. Zdiagnozowana skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – pogłębiona diagnoza.

Już samo wyznaczenie obszaru zdegradowanego świadczy o potrzebie przeprowadzenia zmian w obszarach, w których zarejestrowano największe osłabienia. Jednak by analiza była bardziej rzetelna i szczegółowa przeprowadzona została diagnoza pogłębiona dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Pogłębiona diagnoza w tym wypadku polegała w głównej mierze na przeprowadzeniu ankiet wśród mieszkańców sołectwa Giżyn, które zostało wytypowane jako obszar rewitalizacji, oraz na spotkaniach z mieszkańcami tego terenu. Spotkania z mieszkańcami w tym przypadku miały niebagatelny wpływ na kształt całego programu. Poznanie potrzeb i problemów bezpośrednio od osób zainteresowanych pozwoliło ukierunkować program tak, aby spełnić wszelkie warunki, które pozwoliłyby zwiększyć jakość życia na obszarze sołectwa Giżyn i uatrakcyjnić ofertę skierowaną nie tylko do mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ale również dla mieszkańców całej gminy. Ankietowanie natomiast pozwoliło dotrzeć do większej ilości mieszkańców sołectwa, którzy poprzez zapoznanie się z celem badania mogli szczegółowo wypowiedzieć się co do problemów ich dotyczących. Z ogólnej liczby rozdanych ankiet w sołectwie Giżyn, (160) w gospodarstwach domowych, do których ankierzy docierali bezpośrednio pozwoliło na zebranie 38 wypełnionych ankiet. Oprócz tych zebranych ankiet należy również dodać osoby uczestniczące w spotkaniach, których było 15. W porównaniu do ogólnej liczby mieszkańców terenu rewitalizowanego respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na postawione pytania było stosunkowo niewiele. Wszystko to wskazuje na potrzebę przeprowadzenia wszelkich działań partycypacyjnych pozwalających na zintegrowanie się mieszkańców oraz zaangażowanie w życie społeczne i lokalne, aby nie pozostać obojętnym w stosunku do otaczających problemów i negatywnych zjawisk.

Wśród przebadanych respondentów z sołectwa Giżyn przeważały kobiety, których było 63,16% pozostała część ankietowanych to mężczyźni (36,84%). Wykształcenie osób ankietowanych to w głównej mierze wykształcenie gimnazjalne i niższe, których odsetek wyniósł 34,21%, następnie to wykształcenie średnie, które zadeklarowało 31,58% badanych kolejno to wykształcenie zasadnicze zawodowe (18,42%) oraz wyższe (15,79%) Pierwszym zagadnieniem jakie zostało poddane analizie było główne źródło dochodów ankietowanych. Wynik otrzymanych odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6 Główne źródło dochodów respondentów.

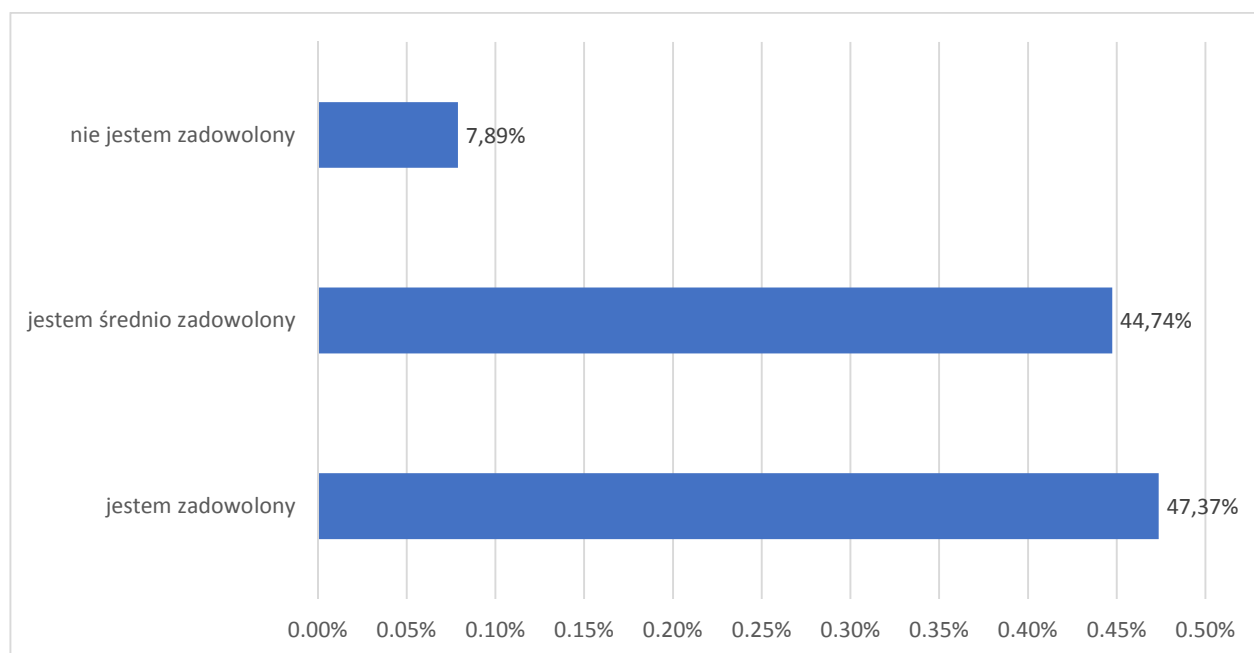

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet

Większość przebadanych osób jest na emeryturze/rencie i to jest główne źródło dochodów ankietowanych. Kolejno wyróżnić możemy jako źródło dochodów umowę o pracę i w tym przypadku jest to 28,95% respondentów. W grupie ankietowanej niemal co piaty (18,42%) badany zadeklarował, że jest osobą bezrobotną a co za tym idzie nie posiada stałego źródła utrzymania i jest to wskaźnik dość niepokojący i wysoki. Najmniejsze wskaźniki zanotowano natomiast przy źródłach dochodów takich jak rolnik, własna działalność gospodarcza, prace dorywcze/sezonowe oraz uczeń/student. Z powyższych danych można wywnioskować, iż potwierdza się wcześniejsza diagnoza według, której rewitalizowane tereny borykają się z problemem bezrobocia i niskim wskaźnikiem prowadzenia własnych działalności gospodarczych.

Kolejnym istotnym zagadnieniem, które było przedmiotem analizy jest pytanie czy jest Pan/Pani zadowolony/a z tego, że mieszka w swojej miejscowości? Odpowiedzi respondentów w tej kwestii przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7 Poziom zadowolenia z mieszkania na rewitalizowanym terenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet

Rozkład odpowiedzi w tym przypadku wskazuje na to, iż większość mieszkańców jest zadowolona z tego, że mieszka w swojej miejscowości (47,37%) lub jest średnio zadowolona (44,74%) tych zdecydowanie niezadowolonych mieszkańców jest 7,89%. W tym miejscu jednak należy zaznaczyć, że w zdecydowanej większości to mężczyźni deklarują iż są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania i takich osób wśród mężczyzn było 57,14% natomiast wśród kobiet taką deklarację złożyło 41,66% mieszkanek. Kolejna grupa pytań była skierowana na problemy techniczne związane z jakością życia w miejscu zamieszkania oraz na problemy społeczne. Pierwsze pytanie dotyczyło problemów technicznych jakie dla mieszkańców są najbardziej uciążliwe. Z podanych przykładów wskazanych w ankiecie respondent mógł zaznaczyć maksymalnie pięć problemów. Otrzymane wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28 Problemy techniczne związane z jakością życia występujące na rewitalizowanym obszarze.

Problemy techniczne	% odpowiedzi		
	kobiety	mężczyźni	wszyscy ankietowani
Zły stan dróg i chodników	75%	100%	84,21%
Zła komunikacja autobusowa	87,5%	92,86%	89,47%

Brak ścieżek rowerowych	50%	35,71%	44,74%
Niska estetyka otoczenia	37,50%	35,71%	36,84%
Zanieczyszczone ulice, trawniki	4,16%	28,57%	13,16%
Brak terenów spacerowych, boisk placów zabaw	20,83%	21,43%	21,05%
Brak infrastruktury technicznej (np. instalacja c.o., wod-kan.	20,83%	35,71	26,31%
Zły stan zabytków	12,50%	14,28%	13,16%
Zły stan budynków	0	28,57%	10,53%
Inne, jakie?	4,16%	0	2,63%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet

W tabeli kolorem żółtym zostało zaznaczone pięć najczęściej wskazywanych odpowiedzi. W zdecydowanej większości mieszkańcy rewitalizowanego obszaru za problem techniczny uważają złą komunikację autobusową (89,47%) oraz zły stan dróg i chodników (84,21%). Następne problemy dotyczą braku ścieżek rowerowych (44,74%), niskiej estetyki otoczenia (36,84%) związanej z niską jakością urządzeń małej architektury (np. ławki, śmietniki) lub ich brakiem oraz problemem jest również brak infrastruktury technicznej (wod-kan., instalacji c.o). Jako inne problemy nie wymienione w ankiecie mieszkańcy zgłaszali brak oświetlenia dróg.

Kolejnym elementem są problemy społeczne na które wskazywali mieszkańcy sołectwa. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29 Problemy społeczne związane z jakością życia występujące na rewitalizowanym terenie.

Problemy społeczne	% odpowiedzi		
	kobiety	mężczyźni	wszyscy ankietowani
Chuligaństwo, wandalizm, agresywne zachowania młodzieży, zagrożenie przestępczością	25%	35,71%	28,94%
Uciążliwe sąsiedztwo	20,83%	35,71%	26,31%
Słaba integracja lokalnej społeczności	25%	42,87%	31,58%

Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami	25%	42,87%	31,58%
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	12,50%	14,28%	13,16%
ubóstwo	16,66%	14,28%	15,79%
Bezrobocie	45,83%	57,14%	50%
Utrudniony dostęp do szkół	45,83%	35,71	42,10%
Brak działań w kierunku zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców	29,16%	42,86%	34,21%
Inne, jakie?	4,16%	0	2,63%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie otrzymanych ankiet.

Najwięcej problemów społecznych sprawiają mieszkańcom takie uciążliwości jak utrudniony dostęp do szkół (42,10%), który związany jest z wcześniej już zaznaczaną słabą komunikacją autobusową, brak działań w kierunku zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców (34,21%), słaba integracja lokalnej społeczności (31,58%), słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami (31,58%) oraz chuligaństwo, wandalizm, agresywne zachowania młodzieży, zagrożenie przestępczością (28,94%). Jako inne problemy nie wymienione w ankiecie mieszkańcy wskazali walęsające się psy.

Aby sprostać oczekiwaniom mieszkańców i wyjść z odpowiednią propozycją współpracy jako ostatnie pytanie kwestionariuszowe było zagadnienie jakie działania powinny zostać wdrożone w obrębie obszaru rewitalizowanego, mające na celu poprawę warunków życia mieszkańców. Respondenci w tym przypadku mogli wskazać trzy główne i najważniejsze według nich działania. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30 Kierunki działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

Kierunki działań	% odpowiedzi		
	kobiety	mężczyźni	wszyscy ankietowani
Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego (świetlica, plac zabaw, park)	25%	21,43%%	23,68%

Organizacja imprez integrujących lokalną społeczność	29,16%	21,43%	26,32%
Wspieranie rozwoju turystyki	8,33%	14,28%	10,53%
Poprawa stanu bezpieczeństwa, zapobieganie przestępczości	33,33%	28,57%	31,58%
Działania na rzecz zapobieganiu bezrobociu	41,66%	42,86%	42,11%
Rozbudowa infrastruktury technicznej i drogowej	75%	85,71%	78,95%
Prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o znaczeniu historycznym, znajdujących się w rejestrze zabytków	8,33%	0	5,26%
Poprawa stanu terenów zielonych, rekreacyjnych	12,50%	14,28%	13,16%
Pozyskiwanie inwestorów	20,83%	21,43%	21,05%
Inne, jakie?	0	7,14%	2,63%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet

Uzyskane wyniki stanowią odpowiedź mieszkańców na wskazane wcześniej przez nich problemy. Zagadnienia te pokrywają się również z całą przeprowadzoną diagnozą. Według ankietowanych jednym z najważniejszych rozwiązań problemów jest rozbudowa infrastruktury technicznej i drogowej (78,95%), kolejno to działania na rzecz zapobiegania bezrobociu (42,11%), poprawa stanu bezpieczeństwa, zapobieganie przestępczości (31,58%) oraz organizacja imprez integrujących lokalną społeczność (26,32%) wraz ze stworzeniem miejsc do spędzania czasu wolnego (23,68%).

3.4. Analiza potencjałów lokalnych.

Podczas tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji ważnym aspektem oprócz wyznaczenia obszaru kryzysowego i tym samym wskazania negatywnych cech tych terenów, niezbędne jest

również ukazanie potencjału tego obszaru. Istniejące potencjały można wykorzystać do przezwyciężenia stanu kryzysowego. Bez ich określenia oraz identyfikacji powodzenie Programu byłoby znikome i nie byłoby szans na skuteczność procesu rewitalizacji oraz trwałą i realną poprawę jakości i warunków życia lokalnej społeczności.

Zidentyfikowane potencjały lokalne:

- Bliska odległość do drogi krajowej S3
- Wyznaczony teren z funkcją produkcyjną i usługową z możliwością zabudowy technologicznej
- Istnienie obiektów użyteczności publicznej - sala wiejska, budynek OSP wraz z przylegającą do niego małą świetlicą wiejską
- Walory środowiskowe i turystyczne – bliska odległość do jezior i lasów
- Wysoka aktywność społeczna – nowo utworzone Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn, klub sportowy „Polonia Giżyn”, zespół pieśni ludowej „Giżynianki”.
- Plac zabaw z siłownią zewnętrzną, boisko trawiaste
- Walory historyczne – obiekt mauzoleum bohatera wojny secesyjnej (wymagający renowacji)

Po szczegółowej diagnozie problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji oraz po wskazaniu potencjału tych terenów, można dokonać rzeczowej oraz rzetelnej identyfikacji potrzeb w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Poniżej wymienione zostały potrzeby zidentyfikowane w procesie tworzenia Programu:

- Przeciwdziałanie bezrobociu – jednym z podstawowych problemów mieszkańców jest bezrobocie, dlatego też istnieje konieczność podjęcia stosownych działań wspomagających jego zmniejszenie. Do kluczowych zadań w tej materii należy przede wszystkim współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i stworzenie np. programu aktywizacji zawodowej, realizacja projektów skierowanych do osób bezrobotnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy w wyniku inwestycji służących rozwojowi turystyki.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych – istnieje potrzeba stworzenia dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. Zajęcia te mają na celu zagospodarowanie czasu wolnego

oraz wyrównanie szans edukacyjnych poprzez naukę w formie zabawy. Zajęcia te prowadzone będą przez wykwalifikowany personel w funkcjonującej świetlicy środowiskowej przy współpracy z Wiejskim Ośrodkiem Kultury.

- Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych – zdiagnozowano potrzebę w zakresie stworzenia przestrzeni publicznych do rozwoju i różnicowania prowadzonych działalności, a także kreowania przyjaznego klimatu do rozwoju przedsiębiorstw. Tworzenie warunków do rozwoju sektora usług turystycznych i okołoturystycznych
- Poprawa jakości i zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej – istnieje pilna potrzeba poprawy jakości wody pitnej oraz budowy systemu kanalizacji, zapewniająca tym samym dostęp do podstawowych usług. Budowa systemu kanalizacji wpłynie pozytywnie również na środowisko naturalne poprzez poprawę jakość wód gruntowych oraz podziemnych. Inwestycje te przyczynią się do rozwoju obszaru rewitalizacji stając się tym samym bardziej atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów.
- Stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji – wskazana została również potrzeba zagospodarowania centrum wsi (zbiornik p.poż.) na cele rekreacyjne i integracyjne, sprzyjające rozwojowi wsi i jej mieszkańców. Szerokie spektrum możliwości wiążące się z tą inwestycją daje nieograniczone możliwości zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców oraz tworzenia wydarzeń kulturalnych i integracyjnych.
- Poprawa i zwiększenie jakości układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego - konieczny jest remont drogi powiatowej przebiegającej przez miejscowość wraz z budową chodnika i oświetlenia w celu poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu pieszego – jeźdnego. Istnieje również potrzeba budowy ścieżek rowerowych co stworzy atrakcyjne i bezpieczne warunki do rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz wypoczynku i rekreacji mieszkańców.
- Tworzenie warunków do rozwoju sektora usług turystycznych i okołoturystycznych – Ze względu na charakter rewitalizowanych terenów (bliskie sąsiedztwo lasów i jezior) niezbędne jest poszerzanie oferty turystycznej skierowanej do szerokiego grona odbiorców. Zagospodarowanie terenów zielonych, wyposażenie w małą infrastrukturę oraz zapewnienie wysokiej estetyki otoczenia podniesie standard proponowanych możliwości. Do najważniejszych rzeczy należy jednak renowacja miejsca historycznego, atrakcyjnego turystycznie i jest nim mau-

zoleum bohatera wojny secesyjnej. W chwili obecnej budynek grozi zawaleniu stąd pilna potrzeba przeprowadzenia koniecznych prac mających na celu przywrócenie obiektu do czasów jego świetności.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy wewnętrznej sytuacji obszaru rewitalizacji, jak również jego otoczenia i czynników mających na niego wpływ. Głównym celem tej analizy jest określenie aktualnej pozycji obszaru rewitalizacji i jego perspektyw, a w konsekwencji przygotowanie Lokalnego programu rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.

Tabela 31 Silne i słabe strony

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - duża lesistość, obecność jezior i związana z tym atrakcyjność turystyczna terenu, - korzystne położenie obszaru względem szlaków komunikacyjnych i granicy zachodniej, - duże rezerwy terenów pod działalność gospodarczą, mieszkalnictwo i rekreację - niezniszczone środowisko naturalne - brak przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko - zabezpieczenie wsi w infrastrukturę użyteczności publicznej (świetlica – sala wiejska, place zabaw – siłownia zewnętrzna, boisko) - nowo utworzone stowarzyszenie na rzecz sołectwa Giżyn - imprezy cykliczne wyróżniające rewitalizowane tereny 	<ul style="list-style-type: none"> - mała aktywność gospodarcza - brak sieci kanalizacyjnej - zły stan dróg, brak chodników - mało propozycji spędzania wolnego czasu - rozpowszechnienie patologii społecznych - postawy roszczeniowe części mieszkańców, - mała aktywność obywatelska - niewystarczająca infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, drogi pieszo-rowerowe) - brak promocji gospodarczej - brak programu wsparcia dla przedsiębiorców - zły stan zabytków - brak doświadczenia nowo powstałego Stowarzyszenia

Źródło Opracowanie własne

Tabela 32 Wewnętrzne szanse i zagrożenia

WEWNĘTRZNE SZANSE	WEWNĘTRZNE ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja sieci drogowej, - rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, - rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego, - rozwój pozarolniczych źródeł utrzymania mieszkańców wsi (na przykład agroturystyki), - rozwój turystyki poprzez odpowiednie wykorzystanie walorów środowiska, - zahamowanie rozwoju patologii społecznych, - trwałość polityki gospodarczej władz gminy - realizacja inwestycji w dziedzinie infrastruktury - budowa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych 	<ul style="list-style-type: none"> - degradacja środowiska związana z lokalizacją przedsiębiorstw negatywnie na nie oddziałujących - brak środków finansowych - opór mieszkańców związany wprowadzeniem nowych rozwiązań i zbyt powolna modernizacja wsi, - utrzymywanie się wysokiego bezrobocia, - rozszerzanie się negatywnych postaw młodzieży i złych wzorów współżycia społecznego, - pauperyzacja społeczeństwa (szczególnie na terenach wiejskich, pracowników sfery budżetowej, emerytów i rencistów), - starzenie się społeczności

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33 Zewnętrzne szanse i zagrożenia

ZEWNĘTRZNE SZANSE	ZEWNĘTRZNE ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - środki pomocowe z Unii Europejskiej i międzynarodowych instytucji finansowych, - bliskość drogi S3 i węzła w Renicach 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej - zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych - rosnące koszty pracy - pomniejszanie dochodów własnych gmin (nakładanie przez państwo obowiązków bez idących za tym gratyfikacji finansowych) - brak nowego kapitału - brak stabilnego prawodawstwa, szczególnie uciążliwy dla potencjalnych inwestorów

Źródło: Opracowanie własne

5. Założenia lokalnego programu rewitalizacji.

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023

5.1. Wizja i cele rewitalizacji.

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, przedstawia nasze marzenia. Wizja jaką zakładamy osiągnąć do roku 2023 przedstawia obraz jaki pragniemy uzyskać w toku realizacji wszystkich założonych celów.

WIZJA W 2023 ROKU

Realizacja programu rewitalizacji przyczyni się do wzrostu aktywności gospodarczej, stworzy społeczeństwo zintegrowane, spójne, otwarte na potrzeby innych, z dostępem do szerokiej bazy technicznej oraz kulturalnej, promującej swój region jako własną „Małą Ojczyznę”

Aby osiągnąć tak założony efekt niezbędne jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które w sposób celowy zaspokoją wszelkie potrzeby mieszkańców i przyczynią się do poprawy życia na danym

terenie. Przedstawione poniżej cele Lokalnego programu rewitalizacji stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potencjały, a także wynikające z nich potrzeby rewitalizacyjne.

Tabela 34 Cele rewitalizacji.

Cel główny	Cele strategiczne	Zakres
Cel 1. Zwiększenie aktywności mieszkańców, ich integracja oraz pomoc w samorealizacji	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne - zwiększenie integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji - wsparcie osób wykluczonych/zagrożonych ubóstwem - stworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - realizowanie działań społecznych adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem - realizacja zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży - promocja marki i wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez organizację imprez kulturalnych, integracyjnych - zagospodarowanie centrum wsi poprzez utworzenie miejsca atrakcyjnego do spędzania czasu wolnego i integracji społeczności
Cel 2. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz pobudzenie do aktywności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji - przeciwdziałanie bezrobociu - aktywizacja zawodowa mieszkańców - tworzenie warunków do rozwoju sektora turystycznego oraz okołoturystycznego powodującego wzrost aktywności gospodarczej (agroturystyka) 	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja warsztatów rękodzielniczych - Kompleksowe działania skierowane do osób zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej. - podnoszenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji (renowacja obiektów zabytkowych,

		<p>tworzenie przestrzeni wspólnych) służące potrzebom mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie dla osób pozostających bez zatrudnienia poprzez zastosowanie różnorodnych narzędzi mających na celu ułatwienie wejścia lub powrotu na rynek pracy
<p>Cel. 3. Poprawa warunków bytowych poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług i rozwój przestrzenno - infrastrukturalny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa gospodarki wodno – ściekowej - Budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej, chodników, ścieżek rowerowych - zagospodarowanie centrum miejscowości oraz terenów zielonych - Poprawa stanu technicznego zabytków i miejsc cennych historycznie 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacyjnej - poprawa jakości wody - renowacja obiektów zabytkowych - modernizacja/budowa dróg i chodników - utworzenie ścieżki rowerowej - zaopatrzenie w małą infrastrukturę (kosze ławki) - modernizacja/przebudowa obiektów użyteczności publicznej

Zródło: Opracowanie własne.

Wskaźniki monitorowania celów zostały szczegółowo opisane w rozdziale 7 Programu.

5.2. Planowane działania na obszarze rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy ukazującej wszystkie potrzeby oraz słabości obszaru rewitalizacji oraz po wyznaczeniu misji i celów rewitalizacji, wyznaczono planowane działania mające na celu zaspokojenie zdiagnozowanych potrzeb. Wszystkie projekty oraz działania określone

w Lokalnym Programie Rewitalizacji mają charakter komplementarny i współgrają ze sobą na płaszczyźnie społecznej, przestrzenno – funkcyjnej, technicznej oraz gospodarczej. Założone projekty do realizacji utworzone zostały na zasadach partycypacji społecznej, uwzględniającej potrzeby mieszkańców. Projekty ze względu na swój charakter oraz rangę ważności zostały podzielone na projekty główne oraz projekty uzupełniające:

1. Projekt Główny Zintegrowany

Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców wspierana przez świetlicę środowiskową.

2. Projekt Główny 1

Odtworzenie walorów estetycznych, użytkowych i kulturowych oraz ratowanie zabytku dziedzictwa kulturowego.

3. Projekt Główny 2

Stworzenie centrum aktywności społecznej wraz z ofertą zagospodarowania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie terenów w centrum wsi.

4. Projekt Główny 3

Zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców oraz zapobieganie zagrożeniom dla ludzi i środowiska poprzez przebudowę zbiorczej sieci wodociągowej oraz budowę kanalizacji sanitarnej.

5. Projekt Uzupełniający 1

Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej oraz podniesienie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym.

6. Projekt Uzupełniający 2

Organizacja cyklicznych imprez integracyjnych zapewniających dostęp do uczestnictwa w imprezach kulturalnych.

Przyjęte do realizacji zadania oraz projekty zmierzają do realizacji założonych celów ogólnych Lokalnego Programu Rewitalizacji i zostały one przedstawione w poniższej tabeli.

Lokalny Program Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2017-2023

Tytuł projektu	Realizowane działanie	Typ projektu	Realizator działania	Szacowana wartość	Źródła finansowania	Ramy czasowe	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich pomiaru
PROJEKT GŁÓWNY ZINEGROWANY: AKTYWIZACJA SPOŁECZNO – ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW WSPIERANA PRZEZ ŚWIETLICĘ ŚRODOWISKOWĄ							
„Stwórz to sam -Warsztaty rękodziela”	Warsztaty aktywizujące, pobudzające do działania i samorealizacji. Realizowane na obszarze rewitalizacji Rękodzieło jako forma spędzania czasu wolnego, ale również możliwość samozatrudnienia. Warsztaty prowadzone przez wykwalifikowanych i doświadczonych trenerów w zakresie ginących zawodów, decoupage, szydełkowanie	Projekt społeczny	WOK/Gmina Nowogródek Pomorski	45 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2019-2020	- Ilość przeprowadzonych warsztatów aktywizujących (dane organizatorów) - ilość osób uczestniczących w warsztatach (listy obecności)
„Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży”	Wyrównanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez prowadzenie dodatkowych pozalekcyjnych zajęć. Nauka poprzez zabawę prowadzona przez specjalistów w tym zakresie.	Projekt społeczny	WOK/Gmina Nowogródek Pomorski/Stowarzyszenie na rzecz rozwoju społecstwa Giżyn	30 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2018-2019	- ilość dzieci i młodzieży korzystających z różnych form zajęć pozalekcyjnych (listy obecności) - wzrost wyników nauczenia (dane ze Szkoły Podstawowej)
„Zapobieganie wykluczeniu społecznemu –	Prowadzenie warsztatów skierowanych do osób borykających się z bezrobociem	Projekt społeczny	WOK/GOPS/Gmina Nowogródek Pomorski/Stowarzyszenie	60 000,00	RPO WZ, PROW LGD,	2018-2022	- Ilość nowopowstałych podmiotów gospodarczych (dane z CEIDG)

pomoc w samo-realizacji i włączenie społeczne.”	oraz do osób zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej. Zajęcia doradztwa zawodowego oraz szkolenia zawodowe. Prowadzenie działań wspierających oraz promujących zatrudnienie i samozatrudnienie. Warsztaty organizowane w Giżynie i skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji		na rzecz rozwoju społeczeństwa Giżyn		Gmina Nowogródek Pomorski, Stowarzyszenie		- Ilość aktywizowanych osób w ramach warsztatów (listy obecności)
PROJEKT GŁÓWNY 1 – ODTWORZENIE WALORÓW ESTETYCZNYCH, UŻYTKOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ RATOWANIE ZABYTKU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO							
„Renowacja budynku mauzoleum rodu von Borcke wraz z terenem przyległym w miejscowości Giżyn”	Renowacja budynku mauzoleum rodu von Borcke, w którym spoczywają szczątki bohatera wojny secesyjnej. Obiekt jako wpisany do rejestru zabytków obecnie grozi zawaleniem. Wyremontowanie obiektu pozwoli na rozwój obszaru rewitalizacji pod względem społecznym i gospodarczym, W wyremontowanym obiekcie planuje się utworzenie izby pamięci i zatrudnienie do tego celu pracownika. Budynek będzie stanowił również bazę do organizacji imprez	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	1 500 000,00	RPO WZ działanie 4.1, 9.3, Gmina Nowogródek Pomorski, sponsorzy	2017-2019	-Liczba obiektów poddanych renowacji (protokoły odbioru) - liczba osób otrzymujących zatrudnienie (dane z Urzędu Gminy, PUP)

	związanych z rekonstrukcją wojny secesyjnej. Wokół budynku i na trasie dojazdowej do budynku powstanie ścieżka edukacyjna z tablicami edukacyjnymi podnoszącymi atrakcyjność miejsca oraz zapewniającymi dostęp do podstawowej wiedzy nie tylko o samym bohaterze, ale również o wojnie secesyjnej. Budynek zlokalizowany jest na działce nr 509/1 obręb 0003 Giżyn.						
„Poznajemy historię - rekonstrukcja bitew wojny secesyjnej”	Promocja regionu i dziedzictwa kulturowego poprzez rozpowszechnienie wiedzy o bohaterach wojny secesyjnej (tablice edukacyjne) w tym Herosa von Borcke, którego mauzoleum znajduje się na rewitalizowanym obszarze. Integracja mieszkańców rewitalizowanych terenów oraz obszarów przyległych. Promocja na skalę światową podnosząca poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania a co za tym idzie wzrost integracji społecznej – goście z różnych części świata w tym ze Stanów Zjednoczonych.	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn/ Gmina Nowogródek Pomorski/organizatorzy zewnętrzni	40 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2018	- wzrost inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców (informacje od organizatorów) - Wzrost gospodarczy poprzez utworzenie agroturystyki (dane z PUP i Urzędu Gminy)

	Podniesienie bazy turystycznej i okołoturystycznej a co za tym idzie wzrost gospodarczy. Inwestycja zlokalizowana na działce 509/1 obręb Giżyn						
PROJEKT GŁÓWNY 2 – STWORZENIE CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ WRAZ Z OFERTĄ ZAGOSPODAROWANIA CZASU WOLNEGO POPRZECZ ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW W CENTRUM WSI							
„Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego w Giżynie wraz z przebudową zbiornika”	Stworzenie centrum aktywności kulturalno – rozrywkowej w centrum Giżyna poprzez wykorzystanie walorów istniejącego ukształtowania terenu, utworzenie miejsca przystankowego dla turystów, wprowadzenie elementów ekologicznych – lampy solarne. Realizacja zakłada również przebudowę istniejącego zbiornika retencyjnego, wybudowanie na nim pomostu drewnianego oraz umieszczenie fontanny pływającej. Na terenie wokół zbiornika wybudowanie sceny zadaszonej, placu wielofunkcyjnego, na którym zostaną umieszczone linie do boiska siatkowego oraz koszykówki. Wybudo-	Projekt inwestycyjny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn/Gmina Nowogródek Pomorski	1 000 000,00	PROW, Lider, RPO WZ działanie 9.3, Gmina Nowogródek Pomorski	2017-2023	-Wielkość zagospodarowanego obszaru w ramach przestrzeni wspólnych (protokoły odbioru) - wzrost inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców i Stowarzyszenie (dane organizatorów)

	wanie ścianki wspinaczkowej, paleniska z ławkami. Ustawienie małej architektury oraz wybudowanie ciągów komunikacyjnych. Inwestycja zlokalizowana na dz. nr 305						
„Spotkajmy się przy filmie – kino letnie”	Sezonowe odtwarzanie filmów na powietrzu pozwoli na integrację i spotkania mieszkańców, zapewnienie czasu wolnego dla ludności w każdym wieku. Projekt realizowany będzie na nowo powstałej przestrzeni wspólnej w Giżynie związanej z zagospodarowaniem zbiornika retencyjnego	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /Gmina Nowogródek Pomorski	20 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2020-2023	- liczba osób uczestniczących w wydarzeniach (listy obecności, dane organizatora)
„Coś dla ciała, coś dla ducha - Dzień sportu”	Propagowanie aktywnego wypoczynku oraz aktywności fizycznej poprzez zorganizowanie imprez integracyjnych o tematyce sportowej. Konkurencje sportowe, warsztaty z wykwalifikowanymi trenerami. Projekt realizowany będzie na nowo powstałej przestrzeni wspólnej w Giżynie związanej z zagospodarowaniem zbiornika retencyjnego	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn / Gmina Nowogródek Pomorski/WOK	30 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski, Stowarzyszenie i inne dostępne	2019-2021	- liczba osób uczestniczących w wydarzeniach (listy obecności, dane organizatora)

PROJEKT GŁÓWNY 3 – ZAPEWNIENIE PODSTAWOWYCH USŁUG KOMUNALNYCH DLA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM DLA LUDZI I ŚRODOWISKA POPRZECZ PRZEBUDOWĘ ZBIORCZEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ ORAZ BUDOWĘ KANALIZACJI SANITARNEJ							
Poprawa jakości wody pitnej.	Zapewnienie podstawowych usług dla lokalnej ludności poprzez dostarczanie wody pitnej o odpowiednich parametrach biologiczno – chemicznych. Poprawa jakości wody nastąpi poprzez modernizację i remont stacji uzdatniania wody w Giżynie dz. nr 313/1 oraz wymianę starej stalowej sieci wodociągowej w miejscowości Giżyn	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	1 000 000,00	RPO WZ, PROW, Gmina Nowogródek Pomorski, WFOŚiGW NFOŚiGW	2020-2023	
„Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej”	Budowa kanalizacji w miejscowości Giżyn zapewni dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców, podniesie ich standard życia i zadba o ochronę środowiska naturalnego w tym wód powierzchniowych i podziemnych	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	3 000 000,00	RPO WZ, PROW, Gmina Nowogródek Pomorski, WFOŚiGW NFOŚiGW	2021-2023	- długość wybudowanych sieci kanalizacyjnych (dane z Urzędu Gminy, protokoły odbioru) - wzrost liczby gospodarstw domowych podłączonych do zbiorczych kanalizacji sanitarnych (dane z Urzędu Gminy)
PROJEKT UZUPEŁNIAJACY 1 – POPRAWA WARUNKÓW TECHNICZNYCH INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ PODNIESIENIE BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU KOMUNIKACYJNYM							

Remont drogi powiatowej wraz z budową chodnika	Mieszkalnictwo na obszarze rewitalizacji zlokalizowane jest przy drodze głównej przebiegającej przez miejscowość Giżyn. Stan techniczny drogi w znacznym stopniu obniża atrakcyjność obszaru. Brak kompleksowych remontów na przestrzeni lat doprowadził do znacznego jej zniszczenia. Przy drodze w celu poprawy bezpieczeństwa wymagana jest budowa chodnika. Droga tą uczęszczają zwłaszcza dzieci do przystanku autobusowego położonego w centrum wsi. Przystanek jest głównym punktem odbioru dzieci do pobliskich szkół.	Projekt inwestycyjny	Starostwo Powiatowe/Gmina Nowogródek Pomorski	1 000 000,00	PROW RPO WZ, Program budowy dróg lokalnych, Gmina Nowogródek Pomorski, Powiat Myślibórz	2020-2023	- długość wyremontowanych dróg (dane ze Starostwa Powiatowego, protokoły odbioru)
Budowa ścieżki rowerowej	Podniesienie bazy turystycznej oraz atrakcyjność obszarów rewitalizacji wraz z terenami przyległymi. Budowa ścieżki rowerowej stworzy dodatkową możliwość spędzania czasu wolnego w aktywny sposób. Otoczenie lasów i jezior wśród których powstanie ścieżka rowerowa	Projekt inwestycyjny	Gmina Nowogródek Pomorski	500 000,00	RPO WZ PROW, LGD i inne dostępne	2021-2023	- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (protokoły odbioru, dane z Urzędu Gminy) - wzrost liczby osób korzystających z roweru jako transportu lokomocji (badanie natężenia ruchu)

	zachęci potencjalnych turystów do skorzystania z nowej oferty.						
PROJEKT UZUPEŁNIAJACY 2 – ORGANIZACJA CYKLICZNYCH IMPREZ INTEGRACYJNYCH, ZAPEWNIAJACYCH DOSTĘP DO WYDARZEŃ KULTURALNYCH							
„Floriańskie obertasy”	Regionalny przegląd zespołów artystycznych Ochotniczych Straży Pożarnych mający na celu wyłonienie reprezentanta na szczeblu krajowym, integracja mieszkańców, zwiększenie bazy kulturalnej i turystycznej, kultywowanie tradycji	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /OSP/Gmina Nowogródek Pomorski/WOK	20.000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, inne możliwe	2019	- liczba zespołów biorących udział w przeglądzie (dane organizatorów) - wzrost liczby osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych (listy obecności)
„Cecyliada – przegląd piosenki religijnej”	Kultywowanie tradycji religijnych i świeckich, integracja mieszkańców oraz promocja miejscowości. Przegląd zespołów artystycznych wzbogaci ofertę kulturalną i turystyczną	Projekt społeczny	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn /Gmina Nowogródek Pomorski	20 000,00	RPO WZ, PROW LGD, Gmina Nowogródek Pomorski i inne dostępne	2021	- liczba zespołów biorących udział w przeglądzie (dane organizatorów) - wzrost liczby osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych (listy obecności)

Wybrane projekty do realizacji znalazły się w Lokalnym programie rewitalizacji nie bez przypadku. Działania twarde jak i miękkie są ze sobą ściśle powiązane i tworzą jedną całość w szerokim i długim procesie rewitalizacji. Projekt polegający na zagospodarowaniu centrum wsi poprawi nie tylko estetykę otoczenia i podniesie walory turystyczne, ale również będzie stanowił bazę i centrum dalszego rozwoju tego obszaru. Na wybudowanym placu rekreacyjnym będzie się odbywało wiele imprez integracyjnych m.in. wymienione Florieńskie obertasy, dzień sportu, kino letnie oprócz tych działań społecznych aktywizujących miejscowość na terenie tym będą odbywały się zwyczajowe co roczne imprezy organizowane przez sołectwo. Do takich wydarzeń zaliczyć trzeba przede wszystkim dożynki sołeckie, dzień dziecka. Nowo powstałe stowarzyszenie pragnie w tym miejscu organizować turnieje w piłkę koszykową a zimą chce utworzyć na utwardzonym placu lodowisko zapewniające rozrywkę nie tylko najmłodszym mieszkańcom miejscowości. Ze względu na tak liczne pomysły i projekty związane z tym zadaniem inwestycyjnym, miejscowość bez tego typu obiektu nie będzie miała możliwości dalszego rozwoju i samoorganizacji, która w ogromny sposób wpływa na poczucie tożsamości z danym terenem i dalszej integracji mieszkańców. Teren ten umożliwi również osobom wykluczonym i zagrożonym wykluczeniem aktywny udział we wszelkich wydarzeniach na nim się odbywających a co za tym idzie podniesie ich własne poczucie wartości i pobudzi do działania w kierunku samorozwoju.

Zdjęcie 1 i 2 Centrum wsi – zbiornik p. poź przeznaczony do modernizacji

Ważnym elementem w procesie rewitalizacji jest również zapewnienie dostępu do podstawowych usług takich jak dobrej jakości woda pitna czy też system kanalizacji. Obecnie obszar rewitalizacji boryka się z problemami związanymi z brakiem sieci kanalizacyjnej, przez co zagrożone jest środowisko w przypadku nieszczelnych i nie modernizowanych szamb na podwórkach mieszkańców.

Budowa sieci kanalizacyjnej podniosłaby nie tylko poziom życia, ale również zadbała o środowisko naturalne odcinając dostęp do niemodernizowanych zbiorników bezodpływowych. Jakość wody w miejscowości jest również w słabej kondycji ze względu na starą stalową sieć wodociągową, która w procesie korozji ostatecznie na wylocie pogarsza zdecydowanie jej jakość. Stacja uzdatniania wody wymaga również gruntownego remontu co zapewni lepszy standard dostarczanych usług. Zrealizowanie tych inwestycji nie tylko podniesie walory życia mieszkańców, ale być może skłoni również potencjalnych inwestorów do skorzystania z wyznaczonej w pobliżu strefy przemysłowej. Taka Inwestycja na rewitalizowanym terenie w znacznym stopniu doprowadziłaby do ożywienia gospodarczego nie tylko mieszkańców tych obszarów, ale również mieszkańców całej Gminy. Potencjalny inwestor mógłby rozwiązać problem bezrobocia na obszarze rewitalizacji a tym samym podnieść standard życia mieszkańców.

Zdjęcie 3 Stacja uzdatniania wody przeznaczona do modernizacji.

Proces rewitalizacji to również poprawa bezpieczeństwa. Poprzez poprawę bezpieczeństwa rozumie się w tym aspekcie remont dróg i budowę chodników aby usprawnić i poprawić ruch pieszo

– jezdni. Przez obszar rewitalizacji przebiegają dwie główne drogi o numerach 2109Z i 2108Z i są to drogi powiatowe. Na przestrzeni lat na drogach tych nie były przeprowadzane żadne gruntowne remonty co zdecydowanie wpływa na ich jakość oraz stopień degradacji. Remont dróg poprawi nie tylko bezpieczeństwo, ale również usprawni system komunikacji i podniesie walory estetyczne wsi, dzięki czemu stanie się ona miejscem bardziej atrakcyjnym i dostępnym. Oprócz wymaganych remontów niezbędna jest również budowa chodnika na odcinku w kierunku Nowogródka Pomorskiego. Jest to o tyle ważne, iż odcinek ten przemierzają dzieci do przystanku autobusowego, który stanowi punkt odbioru ich do pobliskich szkół. Brak chodnika stwarza zagrożenie dla mieszkańców i dzieci, które zwłaszcza zimą zmuszone są chodzić po nieośnieżonych poboczach drogi lub po jezdni. Ze względu na to, że są to drogi powiatowe, kompetencje Gminy są w tym zakresie ograniczone. Nie uniemożliwia to jednak współpracy z powiatem i współfinansowania tych zadań w celu szybszego i sprawniejszego ich przeprowadzenia. Oprócz naprawy nawierzchni dróg ważnym elementem jest budowa ścieżek rowerowych, które umożliwiłyby komunikację rowerową, która w tej chwili odbywa się na wąskich drogach stwarzając zagrożenie dla wszystkich uczestników ruchu drogowego. Gmina w chwili obecnej nie posiada żadnych ścieżek rowerowych, które odciążałyby ruch komunikacją samochodową. Projekty te należą do zadań uzupełniających i stanowią rozwiązanie problemów, które były najczęściej wskazywane przez respondentów ankiet przeprowadzonych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Zdjęcie 4 i 5 Droga powiatowa przeznaczona do remontu.

Ważnym elementem rozwoju obszarów zdegradowanych jest renowacja mauzoleum rodu von Borcke. W mauzoleum tym spoczywają szczątki bohatera wojny secesyjnej Johanna Augusta Heinricha Herosa von Borcke wraz z jego rodzicami. Mauzoleum zostało wybudowane w roku 1895 i obecnie jego stan grozi unicestwieniem. Heros von Borcke przyszedł na świat 23 lipca 1835 roku w starej szlacheckiej pruskiej rodzinie z Pomorza Zachodniego. Rodzinna tradycja predystynowała go do służby wojskowej, którą podjął w pruskiej kawalerii. Jednak w 1861 roku wyruszył do Stanów Zjednoczonych. Tam brał udział w wojnie secesyjnej walcząc po stronie konfederatów. Heros szybko zjednał sobie sympatię generała Jeba Stuarta, przy którego boku walczył do momentu otrzymania ciężkiej rany. W bitwie pod Middleburg trafił go jankeski pocisk, który wszedł w szyję, rozdarł tchawicę i utknął w prawym płucu. Po tych obrażeniach nie dawano mu szans na przeżycie, jednak Heros po długiej rekonwalescencji powrócił do zdrowia, nie mógł już jednak brać czynnego udziału w wojnie. Konfederacja za jego poświęcenie i wyróżniającą się służbę we wsparciu sprawy konfederatów wyróżniła go aktem dziękczynnym Kongresu i awansowała go do stopnia podpułkownika. Po powrocie ze Stanów Zjednoczonych nadal czuł potrzebę uczestnictwa w wojsku i służył Prusom w konflikcie z Austrią, jednak stan zdrowia zmusił go do odejścia ze służby. Heros osiadł w rodzinnym Giżyźnie, w którym założył rodzinę. Los jednak go nie oszczędzał i krótko przed swoimi 60 urodzinami zmarł od zakażenia krwi wywołanego kulą, która nadal tkwiła w jego płucu. Po śmierci został pochowany pomiędzy rodzicami w mauzoleum. Obiekt ten przez wiele lat nie stanowił żadnego przedmiotu zainteresowania. Dopiero od kilku lat jego historia rozbrzmiewa na nowo. Dzieje się tak w szczególności dlatego, że potomkowie herosa odnaleźli to miejsce rozbudzając przy tym zainteresowanie wielu osób. Od tego czasu co roku do Giżyzny przyjeżdżają rekonstruktorzy bitew wojny secesyjnej. Są to goście z Polski, Niemiec, Szwecji, Słowacji, Czech i Stanów Zjednoczonych. Wydarzenie to jest unikatowe w skali regionu a nawet kraju. Pomimo tak unikalnego charakteru oraz ciekawej scenografii, inscenizacje te nie mają możliwości rozrastania się do większej rangi. Wszystko przez stan techniczny budynku, który popada w ruinę. Obiekt w chwili obecnej grozi zawaleniem i nie ma możliwości wstępu na jego teren. W 2016 roku władzom Gminy udało się wpisać budynek do rejestru zabytków decyzją nr 1524/2016, rejestr zabytków nr A-1599. Dzięki czemu mamy nadzieję na pozyskanie środków pozabudżetowych na jego renowację. W chwili obecnej Gmina posiada program funkcjonalno – użytkowy, który przewiduje jakie prace należy wykonać, aby przywrócić budynek do jego dawnej świetności. Renowacja mauzoleum dałaby ogromne możliwości rozwoju dla całej społeczności zamieszkującej obszary rewitalizowane jako i również dla wszystkich mieszkańców Gminy. W wyremontowanym obiekcie miałyby powstać izba pamięci, która byłaby obiektem ogólnodostępnym i stworzyłaby dodatkowe miejsce pracy. Stanowiłoby to miejsce unikatowe w skali regionu i

kraju. W izbie pamięci znajdować ma się system audio z nagraniem historii tego miejsca, przetłumaczony na dwa języki: Niemiecki i Angielski. Oprócz nagrań audio do samego budynku ma prowadzić ścieżka edukacyjna z tablicami informacyjnymi również zapisanymi w trzech językach. Przed obiektem natomiast powstanie odlew budynku z żywicy, który będzie udogodnieniem dla osób niepełnosprawnych, niewidomych, które będą mogły „poczuć” bryłę budynku i odwzorować sobie jej kształty. Mauzoleum to ogromny potencjał społeczny i historyczny, podniesienie walorów estetycznych miejscowości oraz możliwość rozszerzenia oferty turystycznej. To również nie tylko działanie inwestycyjne wpływające na walory estetyczne, ale przede wszystkim działanie o ogromnym potencjale społecznym. Po renowacji mauzoleum oczekiwać należy wzrost rangi wydarzeń, które co roku odbywają się przy obiekcie i związane są z inscenizacją bitew wojny secesyjnej. Należy w tym miejscu podkreślić, iż obiekt cieszy się dużym zainteresowaniem zagranicznych turystów w tym samych potomków herosa, którzy obecnie mieszkają w Stanach Zjednoczonych. Nowo odrestaurowany obiekt stanie się miejscem rozpoznawalnym i unikatowym na skalę regionu a nawet kraju. Rozszerzenie imprez związanych z wojną secesyjną oraz utworzenie ogólnodostępnej izby pamięci przyczyni się do rozwoju turystyki, a co za tym idzie być może doprowadzi do wzrostu gospodarczego obszaru rewitalizacji. Mauzoleum jako produkt turystyczny może spowodować powstanie gospodarstw agroturystycznych, które świetnie wpasowałyby się w klimat regionu. Poprzez warsztaty rękodzieła, które będą prowadzone w ramach rewitalizacji być może powstanie nowy unikatowy produkt turystyczny, który nawiązywać będzie do charakteru historii regionu i tym samym przyniesie korzyści związane z jego sprzedażą. Oprócz rękodzieła planuje się również prowadzenie warsztatów i pokazów rzemieślniczych, które w obecnych czasach są już rzadko spotykane, ale licznie do siebie przyciągają turystów. Warsztaty rzemieślnicze dotyczyć mogą np. zawodu kowala. Umiejętnie przekazana wiedza być może rozbudzi wyobraźnię jej odbiorców i za skutkuje utworzeniem nowych działalności gospodarczych działających w tym zakresie. Gmina dla danego projektu złożyła wniosek do RPOWZ działanie 4.1. i oczekuje na jego wynik.

Zdjęcie 6 Mauzoleum rodu von Borcke przewidziane do renowacji.

Oprócz działań społecznych związanych z nowo powstałą infrastrukturą, Program rewitalizacji zakłada również realizację działań społecznych w funkcjonującej świetlicy środowiskowej. Świetlica środowiskowa zlokalizowana jest w sali wiejskiej w budynku OSP. W prowadzenie świetlicy zostanie zaangażowany Wiejski Ośrodek Kultury, który wyznaczy do tego zadania koordynatora odpowiedzialnego za realizację założonych projektów oraz tworzenie różnych form aktywności i integracji społecznej skierowanej do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te ukierunkowane będą przede wszystkim na samorozwój. Projekty założone w ramach rewitalizacji na ten cel polegają głównie na wyrównaniu szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć dodatkowych w sali wiejskiej. Zajęcia te nie będą jednak stanowiły typowej nauki szkolnej. Założeniem tych zajęć jest nauka poprzez zabawę, tak aby ta forma przekazywania wiedzy była atrakcyjna i łatwo przyswajalna. Zajęcia te będą prowadzone przez wykwalifikowany personel mający w tym doświadczenie. Oprócz zajęć edukacyjnych planuje się szkolenia i warsztaty z doradztwa zawodowego, które mają prowadzić do zaangażowania osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie do samorozwoju, podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia. Oprócz doradztwa zawodowego spotkania te będą miały na celu udzielenie pomocy osobom zainteresowanym założeniem własnej działalności gospodarczej, tak aby rozpromować tą formę pracy zarobkowej. Inne działania społeczne planowane do realizacji związane są z integracją

mieszkańców i poszerzeniem bazy kulturalnej. Taką formą działań jest cecyliada – czyli przegląd piosenki religijnej. Wiara jest mocno ukorzenionym elementem życia mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przegląd piosenki religijnej stanowi swego rodzaju duchową rozrywkę oraz element integracji społecznej.

5.3. Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Nowogródek Pomorski z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Nowogródek Pomorski planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie działań w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska,
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Tabela 29 ramy finansowe realizacji poszczególnych zadań.

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita szacunkowa wartość projektu	W tym działania miękkie	Środki publiczne			Środki prywatne
			Środki budżetu	Środki UE (EFRR, EFS, FS)	Środki krajowe	
„Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców wspierana przez świetlicę środowiskową”	135 000,00	135 000,00	20 250,00	114 750,00	-	-
„Odtworzenie walorów estetycznych, użytkowych i kulturowych oraz ratowanie zabytków dziedzictwa kulturowego.”	1 540 000,00	40 000,00	231 000,00	1 309 000,00	-	-
„Stworzenie centrum aktywności społecznej wraz z ofertą zagospodarowania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie terenów w centrum wsi”	1 050 000,00	50 000,00	158 000,00	892 000,00	-	-
„Zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców oraz zapobieganie zagrożeniom dla ludzi i środowiska poprzez przebudowę zbiorczej sieci wodociągowej oraz budowę kanalizacji sanitarnej”	4 000 000,00	-	1 454 800,00	2 545 200,00	-	-
„Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej oraz podniesienie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym”	2 500 000,00	-	375 000,00	2 125 000,00	-	-

„Organizacja cyklicznych imprez integrujących zapewniających dostęp do uczestnictwa w imprezach kulturalnych”	40 000,00	40 000,00	6 000,00	34 000,00	-	-
--	-----------	-----------	----------	-----------	---	---

5.4. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. **formułę projektów zintegrowanych**, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na obszarze wskazanym do rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na tym terenie będą wpływać na wszystkich mieszkańców tego sołectwa oraz sołectw sąsiednich. Program swoimi działaniami wyznacza szereg działań, które w bezpośredni sposób będą oddziaływać na życie mieszkańców sąsiednich terenów. Poprawa infrastruktury drogowej, zwiększenie bazy turystycznej, inwestycje wodno – kanalizacyjne to działania ukierunkowane na obszar rewitalizacji, ale jednocześnie stwarzające potencjał rozwoju wszystkich mieszkańców. Dostępność do działań społecznych i inwestycyjnych zaplanowanych w programie rewitalizacji nie jest nakierowane jedynie na odbiorców zamieszkujących obszar rewitalizacji, ale obejmuje swym zasięgiem przyległe tereny. Możliwości wynikające z rozwoju turystyki, promocji regionu oraz wyprowadzania mieszkańców z sytuacji kryzysowej przełoży się na pozytywne rezultaty wśród innych mieszkańców, którzy w pośredni oraz bezpośredni będą korzystać z efektów rewitalizacji. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziałował na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w punkcie 5.1. Wizja i cele rewitalizacji. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Istotnym aspektem procesu rewitalizacji jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych w sposób ciągły i spójny, zapewniający trwałość realizowanych przedsięwzięć, co stanowi wyraz komplementarności międzyokresowej. Działania rewitalizacyjne realizowane w okresie 2007-2013, zgodnie z ww. zasadą komplementarności międzyokresowej, mogą być kontynuowane i uzupełniane poprzez np. realizację projektów komplementarnych, w tym o charakterze społecznym, współfinansowanych w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Proces rewitalizacji, zaplanowany w ramach niniejszego dokumentu, jest kontynuacją działań dotychczas realizowanych w sołectwie Giżyn. Gmina w poprzednich latach korzystając m. in. ze środków Unii Europejskiej wybudowała w miejscowości plac zabaw z siłownią zewnętrzną stanowiący obiekt rekreacji, oraz zmodernizowała salę wiejską, dzięki czemu mieszkańcy otrzymali obiekt do prowadzenia różnych działań społecznych. Modernizacji uległ również budynek remizy OSP, na którym dokonano zmiany pokrycia dachowego oraz elewacji. Gmina sukcesywnie również prowadzi prace przy boisku sportowym, modernizując szatnię sportową podnosząc tym samym jakość infrastruktury w tej dziedzinie.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO – INSTYTUCJONALNA

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Wójt Gminy Nowogródek Pomorski przy pomocy pracowników UG, którzy posiadają wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących

struktur organizacyjnych Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Dodatkowo, w celu zapewnienia jak największej efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Realizacja zadań zlecana będzie również odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wiejskiego Ośrodka Kultury czy lokalnych organizacji społecznych.

5.5. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.

Partycypacja społeczna jest głównym elementem tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski. Włączenie społeczne to kluczowy element wszelkich prac wykonywanych podczas tworzenia programu, bez udziału społeczeństwa i wszystkich grup interesariuszy Program nie miałyby racji bytu. Dlatego też wszelkie prace związane z opracowaniem Programu tworzone były w ścisłej współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Działania podejmowane przez Gminę opierały się na spotkaniach z mieszkańcami na każdym kluczowym etapie tworzenia Programu oraz na ankietowaniu mieszkańców objętych obszarem rewitalizacji. Informacje o spotkaniach były rozpowszechniane na plakatach informacyjnych rozwieszanych w miejscowości, oraz umieszczanych na stronie internetowej Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski. Dodatkowo Sołtys miejscowości oraz przedstawiciele organizacji społecznych, byli informowani o tych wydarzeniach telefonicznie. W spotkaniach czynnie uczestniczyli mieszkańcy sołectwa, przedstawiciel Stowarzyszenia na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn, przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej w Giżynie oraz lokalni przedsiębiorcy. Proces partycypacji rozpoczął się już na początku drogi wiodącej do utworzeniu Programu. W dniu 16.03.2017 r. zostało zorganizowane pierwsze spotkanie z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Na spotkanie przyszło wówczas 15 osób., Spotkanie to polegało w szczególności na zaznajomieniu mieszkańców z zagadnieniem rewitalizacji oraz poinformowaniem mieszkańców o celach Programu i oczekiwaniach wobec mieszkańców w procesie jego tworzenia. Drugie spotkanie jakie miało miejsce na terenie objętym rewitalizacją odbyło się 22.06.2017 r. i przybyło na nie 7 osób. Miało ono na celu przedstawienie wyników diagnozy, która została opracowana na potrzeby Programu. Podczas spotkania rozgorzała rzeczowa dyskusja na temat oczekiwań mieszkańców w stosunku do ich miejsca zamieszkania oraz ich wizji miejsca, w którym żyją i funkcjonują. Wiele

pomysłów zgłaszanych do programu wychodziło z inicjatywy Stowarzyszenia na rzecz rozwoju społeczeństwa Giżyn. Kolejnym krokiem były ankiety skierowane do wszystkich mieszkańców obszarów rewitalizacji, które miały za zadanie uszczegółowić problemy z jakimi społeczeństwo boryka się i zmaga na co dzień. Dzięki wynikom ankiet można było obrać kierunek działań, które stanowią priorytet wyciągnięcia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Uszczegółowienie poszczególnych problemów pozwoliło stworzyć bazę działań przewidzianych w Programie. Założone działania oraz treść Programu rewitalizacji została wyłożona ogłoszeniem Wójta Gminy Nowogródek Pomorski do konsultacji, które trwały od 28 sierpnia do dnia 11 września 2017 r. Pomimo możliwości zgłaszania przez mieszkańców, przedstawicieli stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz innych grup interesariuszy swoich uwag i wniosków co do treści Programu, wnioski takie nie wpłynęły. Oprócz wyłożenia Programu do konsultacji społecznych Gmina konsultowała Program ustnie z jednostkami podległymi Gminie a mającymi ogromny wpływ na kształt Programu, a były to Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ostatni etap partycypacji społecznej to podsumowanie wykonanej pracy, które odbyło się 11.09.2017 r., na to spotkanie przybyło 10 osób. Podczas spotkania przedstawiony został ostateczny kształt Programu z uwzględnieniem wszelkich uwag i pomysłów pojawiających się w całym rozległym procesie jego tworzenia. Ogromny wpływ na kształt programu miały również indywidualne uwagi ustne udzielane przez mieszkańców poza organizowanymi spotkaniami i ankietami. Gmina w procesie opracowywania programu starała się aby wszystkie informacje zebrane i uzyskane podczas całego okresu jego tworzenia znalazły odzwierciedlenie na stronach Programu tak aby stanowił on narzędzie realizacji marzeń i celów samych interesariuszy terenów rewitalizowanych.

Poniżej znajdują się zdjęcia ze spotkań przeprowadzonych w trakcie opracowywania dokumentu. Spotkania te stanowiły kluczowy element głosu społeczeństwa i tworzyły rzeczowe dyskusje na temat przyszłości rewitalizowanych obszarów.

Zdjęcia 7 Spotkania z mieszkańcami

6. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Dla zapewnienia, że założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji będą realizowane oraz, że będą spełniane wszystkie warunki umożliwiające wypełnianie założeń LPR Gmina zapewniła wszelkie niezbędne ku temu warunki organizacyjne i instytucjonalne. Według tych założeń podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji w życie jest Wójt Gminy Nowogródek Pomorski przy pomocy powołanego koordynatora ds. rewitalizacji powołanego w Urzędzie Gminy Nowogródek Pomorski. Powołany koordynator posiada wszelką niezbędną wiedzę i doświadczenie w realizacji tego typu projektów.

Zadaniem koordynatora będzie przede wszystkim współpraca pomiędzy innymi pracownikami Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski oraz wszelkimi jednostkami organizacyjnymi Gminy. Do obowiązków koordynatora należeć będzie również:

- Zbieranie niezbędnych informacji o postępach prac;
- Monitorowanie i pozyskiwanie dodatkowych zewnętrznych środków finansowych umożliwiających realizację Programu;
- Analizowanie terminów wykonywanych zadań oraz pilnowanie ścieżek krytycznych;
- Monitorowanie ponoszonych kosztów i ich zgodność z założeniami;
- Diagnozowanie ryzyka i mogących do wystąpienia przeszkód;
- Monitorowanie osiągniętych rezultatów (efekty redukcji emisji i zużycia energii)
- Ocenianie skuteczności działań w zakresie realizowania założonych celów
- współpraca z interesariuszami Programu

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, na rzecz realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zaangażowani zostaną przedstawiciele referatów Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów. Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Włączenie interesariuszy we wdrażanie Programu nastąpi poprzez powołanie zespołu koordynacyjnego w skład, którego wchodzić będą: przedstawiciele Urzędu, przedstawiciel mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją, przedstawiciel Stowarzyszenia działającego na rzecz rozwoju obszaru Giżyn, przedstawiciel przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji, przedstawiciele jednostek podległych Gminie. Do obowiązków Zespołu należeć będzie koordynacja prac związanych z realizacją programu. Zespół będzie odpowiedzialny za komunikację społeczną pomiędzy interesariuszami. Ponadto będzie on koordynował działania związane z partycypacją społeczną i akcjami promocyjnymi. Wyznaczone osoby z Zespołu będą odpowiedzialne za przyjmowanie propozycji działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze oraz będą pełnić funkcję doradcą dla interesariuszy. Zespół koordynujący będzie także odpowiedzialny za gromadzenie wszelkich informacji związanych z postępem w realizacji programu. Informacje te będą podstawą do monitoringu i oceny konsekwencji podejmowanych przez samorząd i pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji działań w oparciu o pierwotne założenia LPR

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania

środków z funduszy strukturalnych, itp. Zadania niezbędne do wdrażania LPR wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji.

7. System monitoringu, oceny i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu.

Monitoring i ewaluacja postanowień Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowią bardzo istotny, wręcz kluczowy element.

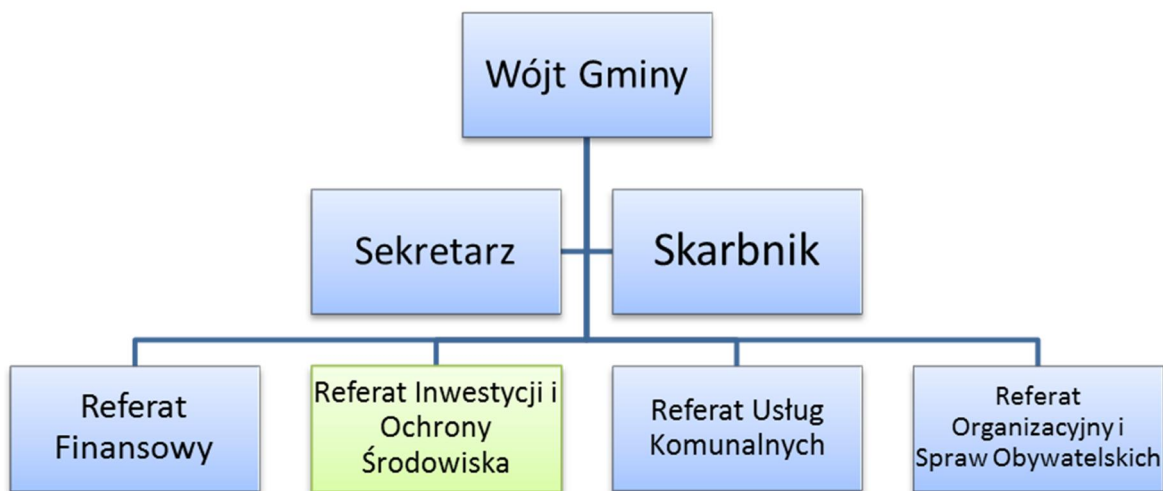
Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami, zajmować się będzie Koordynator ds. rewitalizacji powołany w UG w Nowogrodku Pomorskim we współpracy z innymi jego pracownikami.

Przewiduje się że w Gminie Nowogródek Pomorski za monitorowanie i ewaluację działań wynikających z LPR odpowiedzialny będzie w szczególności Referat Inwestycji i Ochrony Środowiska. Do głównych zadań tego referatu należeć będzie:

- Bieżące kontrolowanie realizacji niniejszego Programu z nakreślonym harmonogramem;
- Korekta Programu w czasie jego trwania;
- Monitorowanie i pozyskiwanie dodatkowych zewnętrznych środków finansowych umożliwiających realizację Programu;
- Sporządzanie okresowych raportów monitorujących przebieg poszczególnych zadań;
- Przeprowadzanie i koordynowanie akcji promocyjnych mających na celu informowanie opinii publicznej o uzyskiwanych efektach.

Zdecydowana część z zadań do wykonania posiada charakter wysokonakładowy i ich zrealizowanie uzależnione jest od możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych. Niezbędne jest bieżące śledzenie i monitorowanie warunków konkursowych w poszczególnych programach oraz terminu składania wniosków o dofinansowanie.

Schemat 22 Struktura Organizacyjna Gminy Nowogródek Pomorski

Źródło: Opracowanie własne

W Referacie Inwestycji i Ochrony Środowiska występują następujące samodzielne stanowiska:

- Kierownik Referatu;
- Podinspektor ds. planowania przestrzennego;
- Podinspektor ds. gospodarki gruntami;
- Podinspektor ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych i zamówień publicznych;
- Podinspektor. ds. inwestycji i pozyskiwania środków.

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Raport z monitorowania całego dokumentu wykonany będzie w oparciu o system mierników, obrazujących postęp realizacji celów. Wskaźniki realizacji LPR będą składały się ze wskaźników realizacji zakładanych celów. Poniższa tabela prezentuje zakres możliwych do zastosowania wskaźników (produktu i rezultatu), które w zależności od dostępności danych będą podlegały ocenie. Wskaźniki odnoszą się do obszaru rewitalizacji.

Tabela 36 Wskaźniki monitorowania

Cel szczegółowy	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło danych o wskaźniku
			2016 r.	2023 r.	
Zwiększenie aktywności mieszkańców, ich integracja oraz pomoc w samorealizacji	produktu	Liczba spotkań i warsztatów rękodzieła	0	30	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski, Wiejski Ośrodek Kultury
	produktu	Liczba dodatkowych godzin zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	0	30	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski, Wiejski Ośrodek Kultury
	produktu	Liczba cyklicznych imprez kulturalnych i aktywizacyjnych	3	6	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski, Wiejski Ośrodek Kultury, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn, OSP
	rezultatu	Spadek udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	18,03%	14,42%	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski
	rezultatu	Wzrost liczby uzyskanych punktów w testach ósmoklasisty	261	310	Szkoła Podstawowa w Karsku, Szkoła Podstawowa w Nowogrodku Pomorskim
	rezultatu	Spadek interwencji policyjnych w stosunku do liczby mieszkańców	6,54	5,54	Komenda Powiatowa Policji
Przeciwdziałanie bezrobociu oraz pobudzenie do aktywności gospodarczej	produktu	Warsztaty aktywizujące zapobiegające wykluczeniu społecznemu	0	15	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wiejski Ośrodek Kultury
	produktu	Szkolenia dla osób bezrobotnych	0	10	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy

	rezultatu	Spadek udziału osób bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców	6,01%	4,80%	Powiatowy Urząd Pracy
	rezultatu	Wzrost liczby zarejestrowanych działalności gospodarczych	2,66%	3,61%	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski
	rezultatu	Spadek udzielanego wsparcia z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	6,97%	5,28%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	rezultatu	Spadek udzielanego wsparcia z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	4,57%	3,61%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Poprawa warunków bytowych poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług i rozwój przestrzenno - infrastrukturalny	produktu	Wzrost liczby zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,72	0,96	Gmin Nowogródek Pomorski
	produktu	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków poddanych modernizacji	0	1	Gmina Nowogródek Pomorski
	produktu	Długość wybudowanych sieci kanalizacyjnych	0	4 800 m	Gmina Nowogródek Pomorski
	rezultatu	Inicjatywy organizowane w nowo urządzonej przestrzeni publicznej	0	20	Gmina Nowogródek Pomorski, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Giżyn, wiejski Ośrodek kultury
	rezultatu	Wzrost liczby osób odwiedzających obiekty zabytkowe	0	200/rok	Gmina Nowogródek Pomorski
	rezultatu	Wzrost procentowego udziału budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub	7,06	80	Gmina Nowogródek Pomorski

		przydomowej oczyszczalni ścieków			
--	--	-------------------------------------	--	--	--

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

8. Spis schematów

Schemat 1 Proces rewitalizacji	6
Schemat 2 Dokumenty planistyczne i strategiczne powiązane z problematyką	7
Schemat 3 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi	8
Schemat 4 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	10
Schemat 5 Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	11
Schemat 6 Położenie Gminy na tle podziału administracyjnego kraju	17
Schemat 7 Podział Gminy na sołectwa	32
Schemat 8 Graficzna prezentacja wskaźnika – udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych sołectw	34
Schemat 9 Graficzna prezentacja wskaźnika – udział procentowy osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych sołectw	36
Schemat 10 Graficzna prezentacja wskaźnika – Stosunek osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym	37
Schemat 11 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	39
Schemat 12 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców	40
Schemat 13 Graficzna prezentacja wskaźnika – Interwencje policyjne w poszczególnych sołectwach na 100 mieszkańców	42
Schemat 14 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba wypłaconych świadczeń okresowych	44
Schemat 15 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba wypłaconych zasiłków celowych	46
Schemat 16 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba ludności korzystająca z posiłków w poszczególnych sołectwach	46
Schemat 17 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	49
Schemat 18 Graficzna prezentacja wskaźnika – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	50
Schemat 19 Graficzne opracowanie wskaźnika - udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków	57
Schemat 20 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Nowogródek Pomorski	65
Schemat 21 Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Nowogródek Pomorski	67
Schemat 22 Struktura Organizacyjna Gminy Nowogródek Pomorski	106

9. Spis Wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w latach 2013-2016	18
Wykres 2 Wskaźnik bezrobocia w Gminie w latach 2013-2016	20
Wykres 3 Otrzymane i wypłacone zasiłki dla mieszkańców Gminy	22
Wykres 4 Liczba świadczeń wypłaconych przez Urząd Gminy w latach 2013-2016	23
Wykres 5 Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych dla poszczególnych sołectw	43
Wykres 6 Główne źródło dochodów respondentów	69
Wykres 7 Poziom zadowolenia z mieszkania na rewitalizowanym terenie	70

10. Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach	18
Tabela 2 Ilość zdarzeń występujących na terenie Gminy	21
Tabela 3 Rodzaje i liczba problemów punktu konsultacyjnego ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	24
Tabela 4 Lokale mieszkalne w miejscowości Karsko	29
Tabela 5 Lokale mieszkalne w miejscowości Kinice	30
Tabela 6 Lokale mieszkalne w miejscowości Rataje	30
Tabele 7 Lokale mieszkalne w miejscowości Światki	30
Tabele 8 Podział ludności ze względu na strukturę wieku	33
Tabela 9 Procentowy udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych sołectw	35
Tabela 10 Stosunek osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym	37
Tabela 11 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	38
Tabela 12 Liczba osób z problemem alkoholowym na 100 mieszkańców	40
Tabela 13 Interwencje policyjne w poszczególnych sołectwach na 100 mieszkańców	41
Tabela 14 Liczba wypłaconych świadczeń okresowych	44
Tabela 15 Liczba wypłaconych świadczeń celowych	45
Tabela 16 Liczba ludności korzystająca z posiłków w poszczególnych sołectwach	47
Tabela 17 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	48
Tabela 18 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	50
Tabela 19 Ilość działających organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	51
Tabela 20 Ilość obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	52
Tabela 21 Ilość połączeń komunikacją publiczną z najbliższym ośrodkiem miejskim	53
Tabela 22 Obiekty wpisane do rejestru zabytków objęte ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	54
Tabela 23 Liczba zagospodarowanych przestrzeni wspólnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	55
Tabela nr 24 Udział % budynków mieszkaniowych objętych gminną ewidencją zabytków w ogólnej liczbie budynków	56
Tabela 25 Udział % budynków z dostępem do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków	58

Tabela 26 Ilość azbestu na 100 mieszkańców	59
Tabela 27 zagregowane negatywne zjawiska występujące na obszarze danego sołectwa	61
Tabela 28 Problemy techniczne związane z jakością życia występujące na rewitalizowanym obszarze	70
Tabela 29 Problemy społeczne związane z jakością życia występujące na rewitalizowanym obszarze	71
Tabela 30 Kierunki działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców	72
Tabela 31 Silne i słabe strony	76
Tabela 32 Wewnętrzne szanse i zagrożenia	77
Tabela 33 Zewnętrzne szanse i zagrożenia	77
Tabela 34 Cele rewitalizacji	79
Tabela 35 ramy finansowe realizacji poszczególnych zadań	97
Tabela 36 Wskaźniki monitorowania	108

11. Spis zdjęć

Zdjęcie 1 i 2 Centrum wsi – zbiornik p.poż. przeznaczony do modernizacji	90
Zdjęcie 3 Stacja uzdatniania wody przeznaczona do modernizacji	91
Zdjęcie 4 i 5 Droga powiatowa przeznaczona do remontu	92
Zdjęcie 6 Mauzoleum rodu von Borcke przewidziane do renowacji	95
Zdjęcia 7 Spotkania z mieszkańcami	103

12. Załączniki

ANKIETA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI DOTYCZĄCA OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Szanowni Państwo

Gmina Nowogródek Pomorski rozpoczęła opracowywanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, który miałby obejmować swym zasięgiem tereny miejscowości Giżyn i Rokitno. Pragniemy poznać Państwa opinię na temat jakości życia na wytypowanych terenach. Badanie jest anonimowe, a wyniki posłużą jedynie do opracowania lokalnego programu rewitalizacji.

Rewitalizacja – działanie skupione na zdegradowanym obiekcie, którego celem jest znalezienie dla niego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obiekt, obszar staje się wartościowy i funkcjonalny. Rewitalizacja dotyczy nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim stworzenia odpowiednich warunków do poprawy warunków życia społeczności lokalnej, znajdującej się na rewitalizowanym obszarze.

METRYCZKA

I Płeć

- a) Kobieta b) Mężczyzna

II Wiek

- a) do 17 lat
b) od 18 do 24 lat
c) od 25 do 49 lat
d) powyżej 50 lat

III Wykształcenie

- a) gimnazjalne i niższe
b) zasadnicze zawodowe
c) średnie
d) policealne
e) wyższe

IV Miejsce zamieszkania

- a) Giżyn
b) Rokitno

c) inne, jakie?

PYTANIA ANKIETOWE

1. Czy pracowała Pani/Pan w Państwowych Gospodarstwach Rolnych?

- a) tak
- b) nie, ale pracownikiem PGR był członek mojej rodziny
- c) nie, żaden z członków mojej rodziny nie pracował w PGR

2. Jakie jest Pani/Pana główne źródło dochodów?

- a) jestem pracownikiem zatrudnionym na umowę o pracę
- b) jestem emerytem/rencistą
- c) prowadzę własną działalność gospodarczą
- d) jestem rolnikiem
- e) jestem osobą bezrobotną
- f) jestem uczniem/studentem
- g) utrzymuję się z prac dorywczych/sezonowych

3. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z tego, że mieszka w swojej miejscowości?

- a) jestem zadowolony
- b) jestem średnio zadowolony
- c) nie jestem zadowolony

4. Jakie problemy techniczne, związane z jakością życia występują w pobliżu Pani/Pana miejsca zamieszkania? Proszę wskazać maksymalnie 5 problemów:

- a) zły stan dróg i chodników
- b) zła komunikacja autobusowa
- c) brak ścieżek rowerowych
- d) niska estetyka otoczenia – niska jakość urządzeń małej architektury (np. ławki, śmietniki) lub ich brak
- e) zanieczyszczone ulice, trawniki
- f) brak terenów spacerowych, boisk, placów zabaw
- g) brak infrastruktury technicznej (np. instalacja c.o., wod-kan.)
- h) zły stan zabytków
- i) zły stan budynków
- j) inne, jakie?

5. Jakie problemy społeczne, związane z jakością życia występują w pobliżu Pani/Pana miejsca zamieszkania? Proszę wskazać maksymalnie 5 problemów:

- a) chuligaństwo, wandalizm, agresywne zachowania młodzieży, zagrożenie przestępczością
- b) uciążliwe sąsiedztwo
- c) słaba integracja lokalnej społeczności
- d) słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami
- e) patologie społeczne (np. alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)
- f) ubóstwo
- g) bezrobocie
- h) utrudniony dostęp do szkół
- i) brak działań w kierunku zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców
- j) inne, jakie?

6. W jakim kierunku według Pani/Pana powinny zmierzać prowadzone działania w obrębie obszaru rewitalizowanego, mające na celu poprawę warunków życia mieszkańców? Proszę wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi:

- a) stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego (światlica, plac zabaw, park)
- b) organizacja imprez integrujących lokalną społeczność
- c) wspieranie rozwoju turystyki
- d) poprawa stanu bezpieczeństwa, zapobieganie przestępczości (montaż systemów monitoringu – kamery, budowa/modernizacja oświetlenia)
- e) działania na rzecz zapobieganiu bezrobociu
- f) rozbudowa infrastruktury technicznej i drogowej
- g) prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, znajdujących się w rejestrze zabytków
- h) poprawa stanu terenów zielonych, rekreacyjnych
- i) pozyskiwanie inwestorów
- j) inne, jakie?

Dziękujemy za poświęcony czas i wypełnienie ankiety.